

Letos v znamenju devetstoletnice

Letošnje praznovanje občinskega praznika v spomin na veličastno partizansko zmago nad Italijani 26. marca 1943 v Jelenovem žlebu je potekalo tudi v znamenju 900 let Ribnice.

Osrednje praznovanje ob občinskem prazniku je bilo 26. marca, ko je bila v domu JLA v Ribnici slavnostna seja skupščine občine in vodstev družbenopolitičnih organizacij, po seji pa je bilo pred Mercatorjevo blagovnico velik zborovanje ob odkritju spomenika revoluciji in vstaji.

Dopoldne pred slavnostno sejo so se na tovariškem klepetu s člani občinskega vodstva sešli častni občani. Že nekaj let je v navadi, da se srečajo ob prazniku občine, se pogovore, pozanimajo za stanje v občini in tudi kaj svetujejo. Tokrat je prišlo vseh osem: Matija Maležič, Tone Kozlevčar, Alojz Andoljšek, Filip Tekavec-Gašper, Jože Ožbolt, Drago Košmrlj, Ivan Fajdiga in Franja Bojc-Bidovec. Malo kasneje sta se jim pridružila še dva nova častna občana, ki sta to visoko občinsko družbeno priznanje dobila letos – prvoborca in organizatorja vstaje Karel Mikulič iz Ljubljane, rojak iz Loškega potoka, in Vinko Knol, rojak iz Ribnice, sicer pa stanuje v Ljubljani.

Prijetno dopolnilo kulturnim prireditvam ob tokratnem občinskem prazniku je bila tudi razstava portretov „Ribniški obrazi“ Milovana Čirovića – Čire; na ogled je bilo nad trideset za Ribnico značilnih obrazov. Razstava je vzbudila veliko zanimanje gledalcev.

Slavnostne seje skupščine občine so se udeležili tudi številni gostje, predvsem prvoborci in predstavniki domicilnih borbenih enot. Na seji je Stane Kromar, predsednik skupščine občine, podelil letošnja občinska priznanja (naziv častnega občana, plaketo 26. marca, Urbanovo nagrado in priznanja občine), občinski odbor Zveze borcev pa plakete Jelenov žleb

(seznam dobitnikov objavljamo na drugem mestu).

Ob pol treh popoldne, takoj po slavnostni seji, je bilo odkritje spomenika vstaje in revolucije pred Mercatorjevo blagovnico. Spomenik je ob pomoči delavcev Rika izdelal akademski kipar Aladar Zaharijaš iz Ljubljane. Spomenik je dostojen pomnik jubileju vstaje, 1. ribniške čete in tudi 900-letnici Ribnice, saj poleg borbe ponazarja vse glavne ribniške značilnosti. Ob odkritju spomenika je govoril Vinko Knol, ribniški prvoborec in novi častni občan občine Ribnica.

Spomenik revolucije in vstaje je odkrila skupina desetih učencev vseh osnovnih šol iz občine Ribnica; mladi rod Ribnice je spomenik tudi prevzel v varstvo.

V okviru praznovanja občinskega praznika je bilo tudi več kulturnih in sportnih prireditev po vseh krajevnih skupnostih. Dan po prazniku je bil še tradicionalni pohod v Jelenov žleb.

V nadaljevanju objavljamo nekoliko skrajšan govor predsednika Staneta Kromarja na slavnostni seji skupščine občine Ribnica ter govor Vinka Knola ob odkritju spomenika vstaje in revolucije.

IZGOVORA PRESEDNIKA SKUPŠČINE

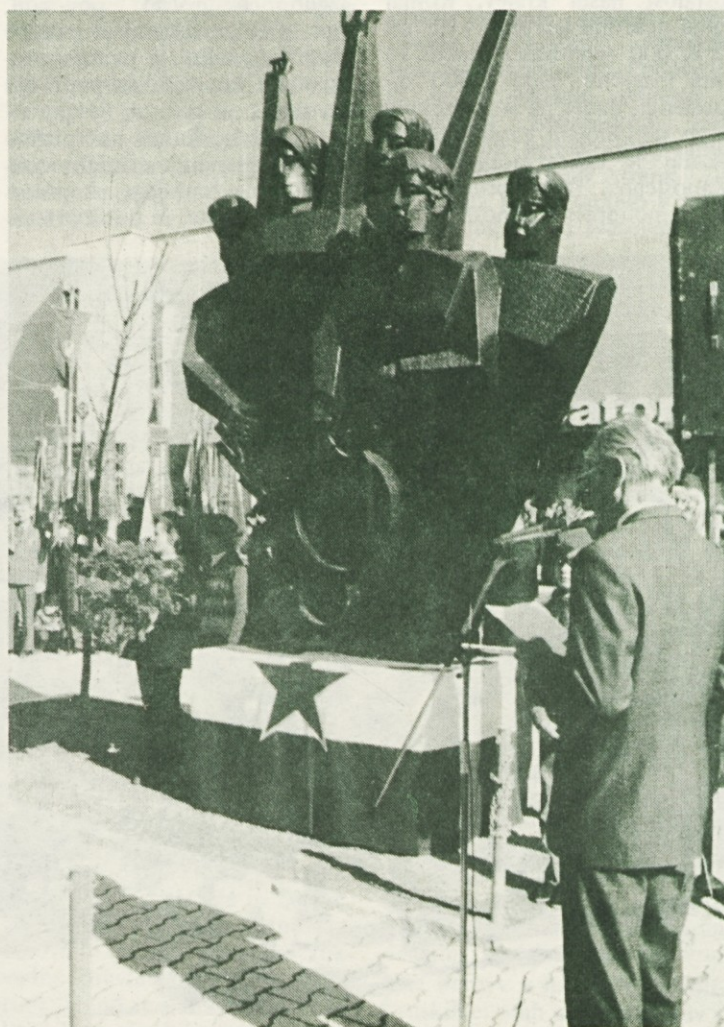
Jelenov žleb je postal že med narodnoosvobodilno borbo simbol boja in zmage, spodbujevalec naših ljudi za še večje napore in za še srditejšo, trdovratnejšo borbo za uresničitev stoletnih narodovih nacionalnih, socialnih in ekonomskih pravic. Jelenov žleb je postal simbol in legenda, tako je še danes; postal in ostal je eden največjih pomnikov in mejnikov na našem potovanju skozi čas, tudi danes je spodbujavalec delovnih ljudi in občanov v njihovem prizadevanju za čim lepšo zdajšnjost in prihodnost.

Z legendo o zlati ribici se pričinja starodavna pripoved, mit o Ribnici, ribniški dolini in ljudeh v njej. Legendo je skovala vedno bujna in ustvarjalna ljudska domišljija, ta je posegla v neopredeljivo preteklost, v sivo davnino. Z legendo je hotel človek razlagati nerazumljive naravne pojave in v skladu z njimi tudi uravnati svoje življenje, ravnanje in obnašanje. Z legendo o zlati ribici je naša dolina previhrala skozi dolgo zgodovino, prek vseh velikih in majhnih ovir, vedno v srditem spopadu s kruto naravo, skopo zemljo in mnogotërimi drugimi nevarnostmi in sovražniki. Na poti skozi zgodovino iz sive, neopredeljive preteklosti, označene z omejeno legendo, prihajamo do leta 1082, ko je ime Ribnica prvič omejeno in dokazuje dejanski obstoj naselja. To smo tudi vzeli kot osnovo za letošnje praznovanje 900-letnice Ribnice. Praznovanje častitljivega jubileja pričenjamo s tokratnim občinskim praznikom, potekalo pa bo skozi vse leto.

Ponosni na preteklost

Ribnica s svojo okolico (celotno področje današnje občine) je dala v preteklih stoletjih v slovensko duhovno zakladnico prek 60 mož, ki so

(Nadaljevanje na 2. str.)

Ob odkritju spomenika revolucije in vstaje 26. marca v Ribnici pred blagovnico je govoril revolucionar, prvoborec in častni občan občine Ribnica Vinko Knol. Spomenik je odkrila skupna delegacija pionirjev vseh osnovnih šol v občini.

(Nadaljevanje s 1. str.)

vsak po svojih močeh prispevali kulturnemu, gospodarskemu in socialnemu razvoju slovenskega naroda, človeštva kot celote, veliko pa jih je bilo, ki so svojo duhovno moč kot gostje črpali iz zlatih korenin ljudske kulture Ribniške doline.

Ni veliko krajev, ki bi se lahko pohvalili s tako bogatim duhovnim prispevkom svojemu narodu, kot sta naš kraj in naša dolina. Zaradi tega tudi namenimo praznovanju krajevnega jubileja, 900-letnici Ribnice, vso potrebno pozornost in skrb, zavedajoč se lastnega dolga preteklosti.

Prvotno smo v občini sicer načrtovali obširnejše aktivnosti v jubilejnem letu, smo jih morali zaradi težkih ekonomskih razmer in možnosti skrócić le na nekatere pomembnejše akcije: ureditve in otvoritve vrsto let načrtovanega parka kulturnikov ob gradu, izdaja zbornika o preteklosti Ribniške doline, poseben poudarek pa bo skozi vse leto dan številnim kulturnim aktivnostim v vseh krajevnih skupnostih v občini, poudarek torej domači kulturni ustvarjalnosti, kulturnemu gibanju delovnih ljudi v vseh okolišjih.

Devet stoletij v zgodovini nekega kraja in tudi naroda predstavlja veliko, posebno še, če je izpolnjenih z veliko dogodki in velikim prispevkom širši skupnosti. Dolga stoletja so bili naši kraji ženitovanjska dota, najrazličnejšim mogotcem, s čemer je lastništvo in upravljanje zemlje in ljudi prihajalo zdaj v to zdaj v drugo veliko družino. Na zemlji, na krčevinah, ki so jih pridne roke mnogih rodov izsekavale v mogočnih gozdovih, pa so ostajali ljudje, zakopali so se v skopo kraško zemljo in bogate gozdove, se spoprijemali z mnogoterimi nevarnostmi, se bojevali in prelivali kri za najrazličnejšo gospodo, se vojskovali in puntali — ter se ohranili. Stoletja bojov so rojevala tudi mnoge lepote, krepile duha, bogatila narodovo kulturno zakladnico. Tako se je ribniški človek previharil skozi vsa dolga stoletja bojov in uporov, porazov in zmag vse do poslednjega velikega upora in velike zmage, najlepše pomladi v svoji stoletni zgodovini.

Borbena, revolucionarna preteklost naših krajev skozi stoletno zgodovino, posebno pa še razvoj delavskega gibanja in organiziran odpor ljudi v naših krajih v času zadnje vojne, so nas spodbudili pri odločitvi o postavitvi spomenika vstaje in

revolucije, ki ga bomo odkrili danes po slavnostni seji. Spomenik vstaje in revolucije je posvečen visokemu jubileju Ribnice ter vstaji in revoluciji v naših krajih, katere najvidnejša oblika je bila ustanovitev prve ribniške partizanske čete julija 1941 na Travnih gori.

Praznovanje občinskega praznika je primeren trenutek za razmišljanja o preteklosti. Le-ta je vedno spodbuda za razmišljanja in ocenjevanje časa, v katerem živimo, in za pogled naprej. To toliko bolj, ker se prav te dni zaključujejo mandati drugih delegatskih skupščin, čez dobra dva tedna pa bodo prevzeli odgovorne naloge že delegati tretjega mandata delegatskih skupščin.

Razvoj občine

Občina Ribnica je pričela dobivati sedanjo organizacijsko podobo pred več kot 25 leti, ko se ji je priključila občina Dolenja vas, leta 1961 pa je dobila sedanjo podobo. Se pravi, da delujemo v sedanjem sestavu komaj dvajset let in da je bilo potrebno povsod postoriti marsikaj, da bi odpravili ekonomsko in tudi siceršnjo zaostalost naših krajev. Komaj pred desetimi leti smo v občini z 12.000 prebivalci prebili za nas magično mejo 2.000 zaposlenih, danes pa je v občini v vseh dejavnostih zaposlenih že skoraj še enkrat toliko ljudi. Zaposlenost, razviti proizvodni in samoupravni odnosi pa so

pogoj za splošen napredek posameznih krajev in celotne družbenopolitične skupnosti. Nekoč izrazito kmetijsko področje z razvito domačo obrtjo in lesno industrijo se je razvilo v srednje razvito industrijsko občino, v kateri ima kmetijstvo bistveno manjše, vendar ne nepomembno mesto. Poleg lesne se je izredno močno razvila tudi kovinsko-predelovalna industrija pa tudi še nekatere druge dejavnosti. Zanimivi so podatki za obdobje zadnjega mandata, to je za čas od 1978 do 1981. Družbeni proizvod je porasel za dva in polkrat, število zaposlenih se je v gospodarstvu povečalo za 13 odstotkov, povprečni osebni dohodki so porasli za 99 odstotkov, gospodarstvo je v tem obdobju porabilo za naložbe 920,078.000 dinarjev, izvoz se je povečal za okrog štiri in polkrat, uvoz pa za 27 odstotkov.

Ti sicer skopi podatki, dovolj zgovorno pričajo o obdobju zadnjih štirih let in o uspešnosti našega gospodarstva. V tem času, ki je bil in je še (v gospodarskem pogledu) izredno težak, naše gospodarstvo nima izgub, nasprotno, ponekod, npr. v Riku, izkazujejo izredne dosežke tako v rasti proizvodnje kot tudi na področju izvoza.

Če bi poskušali na splošno ocenjevati zadnje štiriletno obdobje, čas zadnjega skupščinskega mandata, je treba prizna-

ti, da smo pričeli mandat v izredno težkih gospodarskih in političnih razmerah v naši občini. Dogajanje v ITPP, velika izguba, ukrepi družbenega varstva, ob tem silno neugodna politična situacija, so napovedovali za daljše obdobje dokaj črno perspektivo. A že prva večja politična akcija — referendum za uvedbo samoprispjevka 18. junija 1978 — je pokazala izredno veliko enotnost naših krajanov, visoko stopnjo njihove politične zrelosti, pokazala je, da smo kljub velikim težavam in razprtijam v velikih odločitvah enotni in trdni. Referendum je uspel nad vsemi pričakovanji, rezultat te in takšne odločitve pa so zdravstveni dom v Ribnici in cela vrsta uspešno izvedenih komunalnih akcij po krajevnih skupnostih. Tudi ITPP, tedaj zapisan propadu, se je brez pomoči širše družbene skupnosti izkopal iz težav in postavil na dokaj trdne noge.

Za razvoj, delegatskih odnosov

Drugi dokaz izredne politične zavesti, treznosti, trdnosti in ugodne politične situacije so tudi zadnje delegatske volitve, ki smo jih v občini, tako v združenem delu kot v krajevnih skupnostih, izredno uspešno izvedli, v krajevnih skupnostih celo blizu 96-odstotno. Volitve in njihova uspešna izvedba dokazujejo, da so naši delovni

Odkritje spomenika 26. marca v Ribnici je bila velika množična manifestacija, ki se je udeležilo veliko občanov iz vse občine in številni gostje ter nekdanji borci.

Ljudje in občani s srcem osvojili bistvena načela delegatskega sistema, da so voljni ustvarjalno sodelovati in delovati v njem, doslej ugotovljene in ocenjene slabosti iz dveh delegatskih mandatov pa morajo biti vsem najodgovornejšim družbenopolitičnim in samoupravnim dejavnikom v vseh okoljih napoliteno za klopilo. Delegatski sistem se bo utrjeval le v praksi, v vsakdanjem življenju, med delovnimi ljudmi. Železo je razbeljeno, treba ga je kovati, kajti sedaj, v začetku tretjega mandata, ki ne sme in ne more biti več šola, je najbolj gnetljivo.

Za hiter in ustrezen razvoj samoupravnih in družbenih odnosov v slehernem okolju so pogoj urejeni družbeno-ekonomski odnosi, potreben je trden gospodarski temelj. Razvoj in napredek občinskega gospodarstva v tem zadnjem obdobju to potrjuje; že dlje časa ne beležimo izgub, vse delovne organizacije so izvedle precejšnje naložbe, predvsem v tehnologijo, zmanjšuje se uvoz in povečuje izvoz. V tem obdobju je bila dokončana gozdarsko — lesna investicija v mehanizirano skladišče lesa Meles, Inles je v vseh tozidih izvedel precejšnje obnove, uvedel nove kvalitetne proizvode. Veliki premiki so bili storjeni v kovinsko-predelovalni industriji — v Dnonitu, ITPP, Žičnici, najbolj pa v Riku, ki se v okviru sozda proizvajalcev strojne opreme vztrajno prebija proti vrhu. V tem času so v Riku postavili moderno tovarno Ricomag, v gradnji je skladišče, v kratkem bo pričela obratovati nova Rikova tovarna v Loškem potoku. Riku se je z novim letom priključil tudi tozid Komunalna oprema iz Ljubljane. V prihodnjem obdobju bo nujno na področju povezovanja kovinsko-predelovalne industrije preiti od besedovanja h konkretnim aktivnostim ter dolgoletnim razmišljanjem dati končno pravo in utemeljeno ekonomsko obliko in osnovo.

Na področju preskrbe prebivalstva je bilo z izgradnjo blagovnice Mercator v Ribnici opravljeno veliko delo, v občini pa nam je uspelo urediti prostore ter oblikovati najnujnejše občinske blagovne rezerve.

S pozidavo Trga Veljka Vlahovića je bil uresničen plan stanovanjske izgradnje, s komunalno opremljenimi soseskami na Bregu in v Dolenji vasi pa je omogočena dovolj intenzivna zasebna stanovanjska gradnja. Na stanovanjskem področju je

Ribnica v republiki poseben primer, saj nimamo perečih stanovanjskih potreb, družbena stanovanjska izgradnja pa je med najcenejšimi.

Na komunalnem področju je bilo vsa leta doslej izredno uspešno sodelovanje krajevnih skupnosti s komunalno skupnostjo in združenim delom. Danes nimamo več izrazitih komunalnih potreb, največja skupna pridobitev pa je vsekakor lani dograjena cesta prek Boncarja proti Notranjski.

Tudi na vseh drugih področjih smo mnogo bolje organizirani in opremljeni kot pred nekaj leti. Po dolgi pripravi nam je v tem šolskem letu uspelo uvesti celodnevno šolo v Dolenji vasi, nadaljevanje akcije v Loškem potoku pa je predvsem odvisno od materialnih možnosti tako v okviru izobraževalne skupnosti kot celotne skupne porabe.

Krajevne skupnosti so v zadnjem obdobju odigrale pomembno vlogo na področju planiranja in izvajanja dogovorjenih planov in še posebej pri mobilizaciji občanov za izvajanje določenih akcij. Ni kraja v občini, ki v zadnjem času ne bi imel poleg rednega samopriskpeva vsaj še enega dodatnega — in rezultati so seveda vidni. Takšna opredelitev mora biti tudi za naprej, posebej še, ker se bo treba že kaj kmalu pričeti pripravljati na naslednji krajevni samopriskpek za čas od 1983, do 1988.

Lahko bi dosegli še več . . .

Še bi lahko naštevali uspehe na posameznih področjih in to ne bi zvenelo kot samohvala, vendar smo prepričani, da bi lahko marsikdaj in marsikje storili in dosegli še mnogo več, če bi bili vsi za to in če bi vsi delali še bolj enotno. Vendar je kdaj pa kdaj korak zastal iz čisto subjektivnih vzrokov ali pa je bil storjeni korak krajši, kot bi lahko bil. Nekateri bolj ali manj znani posamezniki se gredo svojevrstni šport — metanje polen, spletkarjenje, zavajanje javnosti, gredo se skrivnice z nepodpisanimi pisarijami. Tedaj korak napredka kajpak zastane. Želimo, da bi bilo v prihodnje tega manj in da bi vsi trošili svoje sile in znanje za skupen napredek. Množica delovnih ljudi in občanov zna vedno pravilno presoditi in se tudi trezno in pametno opredeliti. Tako je bilo na referendumu 1978, na volitvah letos, vmes pa na vseh lokalnih

odločanjih o uvedbi dodatnih prispevkov.

In tako naprej? Čakajo nas težki časi. Posebno skrb bo treba posvečati gospodarstvu, kmetijstvu in celotni skupni porabi. Morda bo napredovanje občasno počasnejše, skromnejše, vendar z zavzetim sodelovanjem in kolektivnim delom bomo tako kot v preteklosti tudi v prihodnje uspeli premagovati in zaobiti vsako težavo.

IZ GOVORA VINKA KNOLA

Spomenik vstaje in revolucije, ki ga odkrivamo, ne označuje samo začetkov našega narodnoosvobodilnega boja, kakor tudi ne zadnjega dejanja vojne, po katerem smo zadihali v opojnem zmagovitem zanosu. V tem umetniškem, v kovini oblikovanem pomniku, je štiriletno vojno obdobje, do katerega so se razraščale korenine iz davnine v našo preteklo in novejšo zgodovino prek kmečkih uporov, judenburških žrtev in mnogih podobnih bojev.

Podobno kot drugod je bilo revolucionarno gibanje med obema svetovnima vojnama tudi pri nas slabotno. Pojavljalo se je in ugašalo skladno s socialnimi življenjskimi razmerami in pritiski predvojnih političnih vladnih strank. Za trajno pa je vzplamtelo v letih krize pred drugo svetovno vojno.

Takrat so komunisti kočevske partijske organizacije navezali trajne stike z maloštevilno skupino mladincev iz Ribnice. Od njih so prejeli različno literaturo revolucionarne vsebine, namenjeno zlasti mladim. Ilegalno čitvo je bilo takrat v glavnem uperjeno proti uradni jugoslovanski notranji in zunanji politiki, proti režimu, ki se je vse bolj povezoval s fašističnimi državami.

Tako je revolucionarna ideja prodirala v širok krog zlasti mladih ljudi in jih trajno usmerila na pot, ki jo je kazal program Komunistične partije Jugoslavije.

Po zgledu in pobudi kočevskih komunistov je tudi mladina pri nas začela z večjimi akcijskimi nalogami. Ustanovljen je bil odbor Rdeče pomoči, ki je z zbranim denarjem in drugimi sredstvi podpiral družine borcev v španskih republikanskih enotah in komunistov v jugoslovanskih zaporih.

Takratna petčlanska ribniška skupina partijskih kandidatov je

sama ali v sodelovanju s tovariši iz Kočevja skrbela za idejno izobraževanje mladine. Prirejala je izlete, tako imenovane mladinske taborne. Izoblikovala se je organizacija SKOJ, ki je počasi, a zanesljivo širila svoje vrste.

Potem ko je bila ustanovljena partijska organizacija, celica, so

se njeni člani lotili novih, aktualnejših nalog. Pomagali so pri ustanovitvi sindikata delavcev v večjih lesnih obratih in pozneje še Društva prijateljev Sovjetske zveze. Sledile so tudi akcije, pomembne za revolucionarno delovanje v poznejšem času.

Po zlomu Jugoslavije so okupatorji tudi slovenski narod postavili pred izvršeno dejstvo. Grozilo nam je uničenje. To so Italjani pokazali že mesec dni po okupaciji, ko so na Mali gori napadli skupino primorskih upornikov. Ta, prvi oboroženi spopad med okupatorji in protifašisti v Sloveniji, je pri mnogih strpnost spremenil v sovražen odnos do zaslužnjevalcev.

V tesnobnih dneh po okupaciji je Komunistična partija Slovenije znala pokazati pot iz suženjstva v rešitev. Na njeno pobudo so se vse narodno zavodne sile združile v enotno Osvobodilno fronto.

V Ribniški dolini so zgodaj nastajale organizacije vseljidskega odpora. Okrožnemu odboru Osvobodilne fronte s sedežem v Kočevju so sledili frontni odbori v Ribnici, Sodražici, Loškem potoku in Dolenji vasi, od tod pa so se širila žarišča osvobodilnega gibanja v okoliške vasi.

Napad Nemčije na Sovjetsko zvezo nam je kljub porazom Rdeče armade v prvem vojnem letu vlil novih upov v rešitev, okrepil moralno moč, saj poslej v boju nismo bili več osamljeni.

Pozivu Partije in Osvobodilne fronte na oborožen upor smo se tudi pri nas nepričakovano hitro odzvali. Sredi julija je bila ustanovljena 1. ribniška partijska četa. Neposreden povod za njen nastanek je bila neuspela italijanska racija proti ribniškim komunistom. Sabotažne akcije partizanov in oborožen napad na Italjane na Jasnici so napovedali težke čase osvajalcem. Pomena partizanske čete ni mogel zatemniti niti njen neuspeh spopad z Italjani na Travnici gori, kjer sta padla dva partizana.

Kljub nastalim težavam se je narodnoosvobodilno gibanje v dolini širilo in se utrjevalo. Tudi tu, kjer zdaj stoji spomenik, so bili v nekdanji hiši št. 58 spre-

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

jemi kandidatov v Partijo. Iz tehnike, ki je delovala v hiši, so kurirji dolge mesece raznašali Slovenskega poročevalca in drugo ilegalno gradivo po vsej dolini, včasih tudi v Lašče in Kočevje.

Konec aprila 1942 so Italjani zadali našemu osvobodilnemu gibanju boleč udarec. Izdan je bil okrožni sekretar Partije in Osvobodilne fronte, naš učitelj, revolucionar, narodni heroj prof. Jože Šeško. „Vzemite mi že vendar to revno življenje,“ je dejal, preden je njegovo od mučenja izmaličeno telo omahnilo pod okupatorjevimi strelji. Da, vzeli so mu življenje, toda nam je ostala njegova bogata dediščina; od Kolpe do Velikih Lašč 11 partijskih celic, številni odbori Osvobodilne fronte, skopske organizacije in drugi sadovi njegovega revolucionarnega ustvarjanja.

Pomlad 1942 je prinesla v osvobodilno gibanje novega poleta. Nova ribniška četa, v katero so vstopali pretežno borci iz širšega območja Ribniške doline, je delovala na tem območju do zime. Skoraj hkrati z njo je bil ustanovljen tudi okrožni odbor Partije in Osvobodilne fronte, ki je pozneje s svojimi

rajonskimi odbori uspešno opravljal politične in druge naloge do osvoboditve.

Po začasnem zatišju, ob naraščanju uspehov osvobodilnega boja, je okupator začel z ofenzivo. Za tem maščevalnim pohodom so ostala pogorišča naših vasi, razrušena Sodražica, Loški potok. Za njim so ostajali grobovi, Ogenjca in njej podobne tragedije. Polnili so se zapori, internacijska taborišča. Kdo bi mogel našteti vse gorje, skozi katerega so takrat morali iti naši ljudje.

Po krajšem premoru se je boj začel razplamtevat, ne le proti Italjanom, temveč tudi proti nastajajočemu belogardizmu. S porastom moči večjih partizanskih enot, bataljonov in brigad, so tudi naši borci in aktivisti dajali znaten prispevek novim zmagam.

Zato ni bilo zgolj naključje, da so štiri slovenske brigade 26. marca 1943 dosegle prav v Ješenovem žlebu eno najslavnejših zmag slovenskega partizanskega boja, česar se bomo vselej s ponosom spominjali. Zato si je ribniška občina izbrala za svoj praznik prav obletnico te zmage.

S kapitulacijo Italije je moč partizanske vojske znatno porasla. Pred njo je morala pri-

znati poraz tudi plavogardistična posadka v Grčaricah, proti kateri se je obrnilo poleg partizanskega še orožje, zaplenjeno Italijanom, ki so jih na dolnjevaškem polju razorožile naše enote.

Upanje, da bo preostala pot do končne zmage lažja in krajša, je bilo varljivo. Nemška vojska je bila še močna. Podobno kot Italjani pred dobrim letom, so zdaj poskušali Nemci zlomiti narodnoosvobodilni upor. V ofenzivi so na Veliki gori takrat pobili skoraj vse osebe ribniške bolnice, pri čemer tudi ranjenecem niso prizanesli.

Boj je plamtel dalje z nezmanjšano silo. Poslej se je morala slovenska partizanska vojska spopadati še z domobranskimi enotami, katerih številna in bojna moč sta hitro naraščali. Iz svojih vohunsko-izdajalskih oporišč je klerofašistično slovensko vodstvo zagrizeno razpihovalo bratomorni boj, opirajoč se na svoje špekulantske račune, po katerih naj bi po vojni prevzelo oblast.

Znova je tekla kri, spet so padali borci, aktivisti in drugi, ki so podpirali narodnoosvobodilno gibanje. Umirali so tudi ljudje iz naših krajev, in to vse dotlej, dokler ni naša Četrta

armada na svojem zmagovitem pohodu 5. maja 1945 iz Ribniške doline izgnala nemške okupatorje z njihovimi domobranskimi zavezniki vred.

Ob današnjem občinskem prazniku, ki se spaja z drugimi letošnjimi prireditvami v veličasten jubilej, v 900-letnico obstoja Ribnice, smo dolžni spomniti se predvsem žrtev narodnoosvobodilne vojne naše občine. Dolgujemo jim trajno zahvalo in spoštovanje, ki naj izžarevata iz tega trajnega spominskega znamenja. Njim ga posvečamo.

Vrednost in pomen spomenika ni le v njegovem zgodovinskem obeležju narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Skulptura je tudi simbol nadaljnje razvojne poti na gospodarskem, kulturnem in ostalih področjih ustvarjanja. Ni dvoma, delovni ljudje ribniške občine bodo sledili tem smernicam, saj se z rezultati svojih delovnih storitev že dolgo uveljavljajo doma in v svetu.

Spomenik vstaje in revolucije je še posebno pomemben za mladi rod. Ta naj iz njega črpa vse tisto neprecenljivo bogastvo, ki ga vsebujejo tradicije narodnoosvobodilnega boja in revolucije. Tudi te so upodobljene v tem spominskem obeležju.

Ob obletnici Titove smrti

ŽIVLJENJE ZA VEDNO

Kdor ni popeljal ladje svojega obstoja skozi neštivilna umiranja in se vračal iz smrti čistejši, močnejši in večnejši, ta težko razume, kaj pomeni prekoračiti prostor, prehiteti čas in se z umom in srcem dotakniti robov neprehodnega in brezmejnega.

Obstajajo ljudje, ustvarjeni iz svetlobe. So tukaj, med nami, dihajo in mislijo, pa vendar združujejo v sebi preteklost, sedanjost in prihodnost. In tudi tisto, kar je sen človeštva. Težko bi našli bolj dostojanstveno, bolj moško in bolj humano besedo, kakor je ta iz štirih črk: TITO.

TITO je revolucija, ki traja.

TITO je svoboda.

TITO je neodvisnost.

TITO je modrost bratstva in lepota enotnosti.

Jugoslavija v svetu gradi nekaj novega, takega, česar nima še nihče: socialistično, samoupravno in nevrščeno družbo. Obraz edinstvenega humanizma. Tito je ime svetovne poštenosti in čast delavskega razreda na vseh koncih sveta. Vrh vseh pokolenj. Sin minulega in oče tistega, kar prihaja.

Težko je preboleti udarec, ki je stisnil grla Jugoslovanom in vsemu naprednemu človeštvu. Težko je dihati. Težko je misliti.

Josip Broz. Saj to je naš človek, tovariš in prijatelj, vojskovodja in učitelj. Mi vsi smo njegovi, toda prikrajšani za dobroto, za človeško nežnost, za ljubezen in spoštovanje.

Vendar ostaja Tito, večji od človeka Broza.

Kako je ime tem narodom, če ne — TITO? !

Kako je ime zgodovini in borbi, izkušnjam in zmagam, svobodi in entnosti, če ne — TITO? !

Kako se imenuje delavski razred, kako otroci in matere, kako kruh na mizi, kako nasmeh na ustnicah, kako meja,

kako nova streha, kako praznik, kako čast, kako mladost, kako odrekanja in težki trenutki, kako delo, kako upornost, kako svoboda misli, če ne — TITO? !

Kakšno ime dati izkušnjam, če ne — TITO? !

Na vseh urah sveta je TITO točen čas resnice!

Na vseh naprednih kompasih sveta je TITO edina možna smer v prihodnost!

Titova smrt je življenje, ki ostaja za vedno!

ANDREJ DEBELJAK

Ob drugi obletnici smrti predsednika Tita 4. maja so bile v vseh delovnih kolektivih in tudi v krajevnih skupnostih v naši občini krajše komemorativne svečanosti, ki so povsod izzvenele v ponovno potrditev, da bomo neustavljivo nadaljevali Titovo pot, pot samoupravljanja, bratstva, sodelovanja, miru. Tudi množica pred domom armije in v bližnjih ulicah ob sprejemu štafete mladosti je to potrdila.

VOLITVE 1982: Rezultati ki obvezujejo

Za nami so tretje delegatske volitve, ki smo jih nadvse uspešno izvedli 11. in 14. marca letos v združenem delu in v krajevnih skupnostih. Volitve sta po večmesečnih intenzivnih pripravah v vseh okoljih vodila Socialistična zveza in Zveza sindikatov.

V pripravah na volitve smo s pridom izkoriščali bogate izkušnje iz prejšnjih dveh volitev v letih 1974 in 1978, izkušnje, ki so si jih družbenopolitični delavci nabrali v SZDL in sindikatih, v skupščinah pa delegati, in spoznanja, ki smo jih zapisovali v pogostih ocenjevanjih delovanja delegatskega sistema. Vse te izkušnje, spoznanja in znanja smo uporabljali predvsem za to, da bi v naslednjem delegatskem obdobju (ki, kot smo rekli, ne more biti več šola) delovanje delegatskega sistema bolje in kvalitetneje pripravili, organizirali in izpeljali v vsakodnevni praksi.

Mislim, da smo priprave na volitve tako tudi vodili in v hotenjih dokaj uspeli. V predkandidacijskem postopku je bilo evidentiranih precej več možnih kandidatov kot prejšnjega leta, skoraj polovica evidentiranih pa je bilo obravnavanih tokrat prvič. Tudi v fazi kandidiranja ni bilo veliko težav, saj evidentirani le v redkih primerih niso sprejemali kandidatur. Vsi postopki so bili vodeni demokratično in v skladu z volilno zakonodajo, v aktivnosti pa je bilo vključenih veliko delovnih ljudi in občanov v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih pa v družbenopolitičnih organizacijah.

Družbenopolitične aktivnosti po volitvah ne smejo zastati; v sistemu stalnih kadrovskih priprav na volitve morata SZDL in sindikat ustrezno delovati tudi v obdobju med enim in drugimi volitvami, predvsem pa gre pozornost posvečati ustvarjalnemu delovanju delegacij v vseh okoljih.

Volitve 1982 lahko ocenimo kot uspešno družbenopolitično akcijo. Doseženi rezultati, volilna udeležba, resnost in zavzetost volilcev in vseh, ki so vodili volilna opravila, po svoje obvezujejo družbenopolitične in samoupravne dejavnike tudi za naprej. Skupaj z delegati bomo namreč lahko kar največ prispevali k nadaljnjemu utrjevanju delegatskega sistema, njegovi učinkovitosti, še večji kvaliteti in iskanju kar najboljših

oblik in metod dela v vsakodnevni delegatski in samoupravljaljski praksi.

In kako smo izvedli volitve v posameznih okoljih? Na volitvah 11. marca v delovnih organizacijah in skupnostih ter 14. marca na volitvah članov delegacij v kmetijski dejavnosti za zbor združenega dela skupščine občine in za delegacije samoupravnih interesnih skupnosti je bilo v volilne imenike vpisanih skupno 4.280 volilcev. Volilo je 3.991 delavec oz. 93,25 odstotka. Za zbor združenega dela skupščine občine je bilo od 269 kandidatov izvoljenih 253 članov delegacij. V posameznih delovnih okoljih so volili takole:

Inles, DSSS — 66 volilcev, volilo 63 ali 95,45 odstotka; Inles, tozd Trgovina — 107 volilcev, volilo 99 ali 92,52 odst.; Inles, tozd Ribnica (497, 461, 92,76 odst.); Inles, tozd Sodražica (114, 114, 100 odst.); Inles, tozd Loški potok (183, 179, 97,81 odst.); Inles, tozd Dolenja vas (127, 124, 97,64 odst.); Riko, DSSS (196, 188, 95,92 odst.); Riko, tozd Rikostroj (419, 380, 90,69 odst.); Riko, tozd Ricomag (30, 30, 100 odst.); ITPP Ribnica (215, 215, 100 odst.); Donit Sodražica (174, 167, 95,98 odst.); Slovenijales — Žičnica (86, 81, 94,19 odst.); Saturnus Ljubljana, obrat Loški potok (49, 46, 93,88 odst.); Sukno Jurjevica (95, 95, 100 odst.); BPT Loški potok (57, 55, 96,49 odst.); Pletenina, tozd Sodražica (123, 109, 88,62 odst.); Evrotrans Ribnica (196, 130, 66,33 odst.); Mercator, tozd Jelka (170, 157, 92,35 odst.); KIT, Kmetijska zadruga Ribnica (s kooperanti 488, 460, 94,26 odst.); ZKGP Jelenov žleb (138, 132, 95,65 odst.); obrtniki (312, 183, 58,10 odst.); Osnovna šola dr. France Prešeren, Ribnica (72, 71, 98,61 odst.); VVO Majde Šilc Ribnica (36, 36, 100 odst.); Zdravstveni dom tozd Ribnica (69, 69, 100 odst.); skupščina občine (83, 80, 96,39 odst.); skupne službe sisov (45, 45, 100 odst.); obo-rožene sile JLA (132, 122, 92,42 odst.).

V nedeljo, 14. marca, so bile volitve v krajevnih skupnostih, kjer smo prav tako volili delegacije za skupščino občine (zbor krajevnih skupnosti) ter delegacije za zbere uporabnikov samoupravnih interesnih skup-

nosti, glasovali pa smo tudi o listi kandidatov družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ribnica.

Za delegacije za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine ter zbere uporabnikov sisov je bilo v krajevnih skupnostih vpisanih v volilne imenike 8.488 volilcev, volilo pa je 8.062 volilcev ali 94,98 odstotka. Udeležba po posameznih krajevnih skupnostih pa je bila naslednja:

Krajevna skupnost Dolenja vas: volilcev 1.207, volilo 1.143 ali 94,70 odstotka; KS Ribnica — 3.991 volilcev, volilo 3.778 ali 94,66 odstotka; Loški potok — 1.165 volilcev, volilo 1.122 ali 96,31 odstotka; KS Sodražica — 1.530 volilcev, volilo 1.486 ali 97,12 odstotka; KS Velike Poljane — 220 volilcev, volilo 201 ali 91,36 odst., in KS Slemena — 375 volilcev, volilo 332 ali 88,53 odstotka vpisanih volilcev.

Na kandidatnih listah za delegate delegacij za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine je bilo v vseh šestih krajevnih skupnostih skupno 100 kandidatov, izvoljenih pa je bilo 98 delegatov, kolikor članov tudi štejejo delegacije in sicer v KS Dolenja vas 15, Ribnica 25, Loški potok 17, Sodražica 21, Velike Poljane in Slemena po 10.

Z enakimi rezultati kot delegacije v zbor združenega dela oziroma zbor krajevnih skupnosti so bile povsod izvoljene tudi delegacije delovnih in krajevnih skupnosti v zbere uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti.

Na nedeljskih volitvah 14. marca smo v krajevnih skupnostih glasovali tudi o listi članov družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ribnica. Listo družbenopolitičnega zbora (DPZ) predloži oziroma uskladi občinska konferenca Socialistične zveze, v zboru pa so delegati občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij, ki so tudi sicer člani teh vodstev. Družbenopolitični zbor šteje 23 članov, vanj pa delegirajo občinska konferenca SZDL 6 članov, občinski svet Zveze sindikatov 6, občinska konferenca ZK 5, občinski odbor Zveze borcev 3 in občinska konferenca Zveze mladine 3 delegate.

Za volitve članov družbenopolitičnega zbora je bilo vpisanih v volilne imenike v krajevnih skupnostih 8.478 volilcev. Glasovalo je (na voliščih in po pošti) 8.112 volilcev ali 95,68 odstotka. Za kandidatno listo je glasovalo 7.145 volilcev ali 88,08 odst., proti listi 612 ali

7,54 odst., neveljavnih glasovnic pa je bilo 355 ali 4,38 odstotka.

V družbenopolitični zbor skupščine občine so bili izvoljeni naslednji delegati (v oklepaju število glasov): Jože Andoljšek, Breg (7.117), Srečko Arko, Sodražica (7.060), Vinko Bambič, Loški potok (7.102), Zinka Benulič, Sodražica (7.100), Milena Borovac, Ribnica (7.068), Franc Češarek, Sodražica (7.115), Anton Debeljak, Loški potok (7.107), Janko Debeljak, Loški potok (7.109), France Grivec, Dolenja vas (7.058), Slavko Henigman, Grčarice (7.105), Nada Kolakovič, Ribnica (7.091), Miran Košmrlj, Grčarice (7.106), Olga Lesar, Ribnica (7.102), Vinko Mate, Ribnica (7.103), Janez Mihelič, Sodražica (7.109), Alenka Nadler, Ribnica (7.099), Zvone Oberstar, Ribnica (7.104), Janez Picek, Ribnica (7.048), Viktor Pogorelec, Nemska vas (7.079), Stanko Rus, Ribnica (7.047), Majda Stanojevič, Ribnica (7.080), France Zajc, Ribnica (7.096), France Zbačnik, Ribnica (7.106 glasov).

Povedati velja, da smo se z glasilom Rešeto aktivno vključili v predvolilne in volilne aktivnosti. Tako smo dosegli bistveno višjo stopnjo informiranosti občanov o dogajanjih, o poteku posameznih faz predvolilnih priprav, seznanjanje z možnimi kandidati in predlogi ter občane seznanjali tudi z volilnimi postopki. Neposredno pred volitvami je izšla tudi volitvam posvečena številka Rešeta in to z navodili, kako se voli, in s seznama vseh kandidatnih list za vse delegacije v občini. Volilni uspeh je vsekakor tudi posledica dobro vodenih postopkov ter celovitejšega informiranja kot v prejšnjih časih.

F. G.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

REŠETO

Ne pozabimo: brez do-brega obveščanja ni uspešnega samoupravljanja!

Izvoljeno novo vodstvo skupščine občine

Za 31. maj je predsednik skupščine občine Ribnica Stanko Rus sklical drugo skupno sejo vseh treh zborov skupščine, kar pomeni, da so organi skupščine že dejavni v tretjem delegatskem skupščinskem mandatu.

Konstituiranje skupščine občine je bilo opravljeno v predvidenem roku, 14. aprila, mesec dni po delegatskih volitvah. S konstituiranjem temeljnih delegacij v krajevnih skupnostih in delovnih skupnostih neposredno po volitvah ter s prvim zborom delegatske skupščine 14. aprila so bila opravljena tudi najpomembnejša volilna opravila tokratnih delegatskih volitev. Novi delegati so prevzeli svoje dolžnosti, izvoljeni so bili vsi potrebni organi skupščine, v glavnem so tudi že konstituirane skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

14. aprila 1982 so se na ločenih sejah zbrali najprej delegati posameznih skupščinskih zborov — družbenopolitičnega zbora, zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti. Prve seje zborov so sklicali in do izvolitve delovnega predsedstva vodili dotodanji predsedniki zborov, prav tako prvo sejo skupščine novega sklica. Prve seje zborov in skupščine občine so bile v glavnem volilne, saj je bilo potrebno izvoliti najpotrebnejše organe ter funkcionarje skupščine. Zbori oz. skupščina so razpravljali in glasovali tudi o delegatih v skupinah delegatov za zbor republiške skupščine, o kandidatu za predsednika in člane predsedstva SR Slovenije ter o listi kandidatov za delegate iz SRS v

Milena Borovac, Ribnica, podpredsednica skupščine občine in vodja delegacije za zbor občine skupščine SR Slovenije.

zveznem zboru skupščine Jugoslavije.

Zbor združenega dela skupščine občine Ribnica je na prvi seji izvolil za predsednika Julijana Ozimka iz Ribnice, delegata Rika, za podpredsednico pa Nevenko Lesar iz Ribnice, delegatko Inlesa.

V skupine delegatov za zbor združenega dela skupščine SR Slovenije so bili v zboru združenega dela izvoljeni: za gospodarsko področje Sonja Rus (Mercator), Brane Šenk (Inles), Vojko Stanfelj (Riko) in Drago Zajc (Inles); za prosvetno-kulturno področje Jagoda Frčulj (OŠ Ribnica), Jože Košmrlj (OŠ Sodražica); za socialno-zdravstveno področje Anton Pajk (zdravstveni dom) in dr. Veselin Bošković (Zdravstveni dom); za kmetijsko področje Janez Mihelič (tok Gozdarstvo)

France Lapajne, ekonomist, novi predsednik izvršnega sveta skupščine občine Ribnica. Doslej je bil zaposlen na zvezni upravi carin v Beogradu.

in Zlata Ravnikar (Loški potok); za področje obrtništva Andrej Zabukovec (Zamostec); za področje državnih organov Marica Omrčen (Ribnica) in za področje oboroženih sil Blagoje Blagojevič.

Zbor krajevnih skupnosti je za predsednika izvolil Jožeta Benčino, delegata KS Ribnica, in za podpredsednika Janeza Henigmana, delegata KS Dolenja vas, družbenopolitični zbor pa je za predsednika izvolil Srečka Arka, upokojenca iz Sodražice, za podpredsednika pa Janeza Picka, upokojenca iz Ribnice.

Vse predloge, o katerih so se zbori in skupščina odločali, je posredovala občinska konferenca Socialistične zveze. Tako je predlagala tudi kandidata za predsednika in podpredsednika skupščine občine, o čemer so se delegati s tajnim glasovanjem odločali na prvem skupnem zasedanju. Za predsednika skupščine občine je bil izvoljen Stanko Rus, višji socialni delavec iz Ribnice, doslej načelnik oddelka za notranje zadeve skupščine občine, za podpredsednico pa Milena Borovac, upokojena ravnateljica osnovne šole iz Ribnice.

Skupščina je na predlog občinske konference SZDL izvolila tudi predsednika občinskega izvršnega sveta. To je France Lapajne, ekonomist iz Ribnice, ki je takoj po izvolitvi tudi predlagal člane izvršnega sveta, katerega je skupščina potrdila v naslednji sestavi: predsednik France Lapajne iz Ribnice, podpredsednika inž. Peter Levstik iz Ribnice in Guštin Vatovec iz Ribnice, člani pa Jože Oven ((Ribnica), Vinko Bojč (Kočevje), Miran Lavrič, Mirko Pirc in Janez Lesar iz Ribnice, Franc Šilc iz Praproč, dr. Božidar Voljč iz Dolenjih Lazov in Alojzija Zakrajšek iz Gorenjih Podpoljan. Skupščina je inž. Petra Levstika imenovala za predsednika komiteja za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun, Vinka Bojca za predsednika komiteja za družbene dejavnosti in občo

Stanko Rus podaja, ob izvolitvi za predsednika skupščine občine Ribnica, slovesno izjavo.

Dne 14. aprila 1982 je skupščino občine Ribnica prevzelo novo vodstvo. Na fotografiji z leve proti desni so: Jože Benčina, predsednik zbora krajevnih skupnosti, Srečko Arko, predsednik družbeno političnega zbora, Stanko Rus, predsednik skupščine, Julijan Ozimek, predsednik zbora združenega dela in Dušan Lavrič, sekretar skupščine in izvršnega sveta.

upravo, Jožeta Ovna za direktorja uprave za družbene prihodke, Angelco Rus za načelnico oddelka za notranje zadeve in Boga Abrahamsberga za načelnika oddelka za ljudsko obrambo.

Izvoljena je bila tudi delegacija za delegiranje v zbor občin skupščine SR Slovenije, v kateri so naslednji delegati vseh treh občinskih zborov: Jože Benčina (Ribnica), Milena Borovac (Ribnica, vodja delegacije), Jože Drobnič (Globelj), France Grivec (Dolenja vas), Janez Henigman (Dolenja vas), Nevenka Lesar (Ribnica), Vlado Leš-

njak (Sodražica), Stanko Lovšin (Gašpinovo, namestnik vodje delegacije), Mirko Medved (Nemška vas), Viktor Pogorelc (Nemška vas), Stanko Rus (Ribnica), Pavel Šobar ml. (Nemška vas).

V komisijo za volitve, imenovanja in kadrovske zadeve pri skupščini občine so bili izvoljeni France Grivec kot predsednik, za člane pa Stane Kromar, Vinko Mate, France Ilc, Janez Mihelič, Dušan Lavrič, Ivan Zobec, Andrej Pucelj in France Zbačnik.

F. G.

Iz dnevnega reda skupščine

31. maja je sklicana druga skupna seja vseh zborov skupščine občine Ribnica. Delegati in delegacije so pravočasno sprejeli skupščinsko gradivo, tega se je nabralo kar precej, vendar pa v dnevnem redu ni posebno kočljivih vprašanj. To pa seveda ne pomeni, da se v delegacijah ne bi smeli temeljito pogovoriti o stvareh. Prav zdaj je čas, da že s prvo resnično delovno sejo skupščine občine v celoti poženemo delegatsko kolesje in obravnava gradiv v delegacijah (v tozidih, KS in v družbenopolitičnih organizacijah za družbenopolitični zbor) pripravimo in opravimo z vso resnostjo.

Razen potrditve zapisnikov prve seje zborov in skupne seje 14. aprila bo skupščina obravnavala še:

— informacijo o poslovnih rezultatih gospodarstva v letu 1981 in o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka (o teh vprašanjih smo delno poročali že v prvi letošnji številki Rešeta);

— poročila o delu organov pravosodja in organov pregona za leto 1981 (družbeni pravoobranilec samoupravljanja, postaja milice, sodnik za prekrške, sodišče združenega dela iz Ljubljane, občinski javni pravoobranilec iz Ljubljane, temeljno sodišče iz Ljubljane — enota Kočevje in temeljno javno tožilstvo iz Ljubljane — enota Kočevje); v poročilih teh organov je vrsta zanimivih podatkov, analiz in ocen, mimo katerih ne bi smeli ne na skupščini ne v vsaki delegaciji, v tozdu ali krajevni skupnosti;

— odlok o zaključnem računu proračuna občine Ribnica za leto 1981 ter sklep o potrditvi zaključnega računa davkov in zaključnega računa prispevka za starostno zavarovanje kmetov za leto 1981;

— odlok o obveznem odstranjevanju smeti in drugih odpadkov na območju občine Ribnica (vprašanje varovanja okolja je vedno bolj aktualno tudi v naših krajih in o tem bomo morali v vseh okoljih še več razpravljati in tudi ustrezno ukrepati);

— odlok o spremembi odloka o določitvi odstotka od povprečne gradbene cene, ki služi za določitev koristi za razlaščenost stavbno zemljišče (znesek naj bi se povečal od 10.980 na 14.100 din);

— odlok o organizaciji in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš v lasti občanov.

Skupščina bo sprejela tudi sklepe o imenovanju:

komisije za družbeni nadzor (predlagani so Vinko Mate — predsednik, Vinko Drobnič ml., Andrej Klemenc, Stanka Ilc, Janez Lavrič, Vinko Merhar, Angelca Oražem),

komisije za vloge in pritožbe (Vinko Bambič — predsednik, Stanko Lovšin, Boris Mikulič, Jože Klun, Angelca Šega),

komisije za zadeve borcev in invalidov NOV (Franc Zbačnik — predsednik, Anton Debeljak, Ivan Mohar, Janez Lesar, Miran Košmrlj, Drago Zajc, Jože Turk),

statutarno-pravne komisije (Janez Picek — predsednik, Brane Šenk, Janez Henigman, Zinka Benulič, Janko Debeljak, Bogdan Adamič, France Tekavec),

komisije za odlikovanje (France Zajc — predsednik, Janez Mihelič, Anton Gregorič, Stane Poje str., Sonja Rus),

komisije za verska vprašanja (Stanko Rus — predsednik, Janez Bambič, Stane Kromar, Vinko Mate, Janez Mihelič, Vinko Kersnič, Angelca Rus, Pavel Bizjak, Srečko Arko, France Grivec, Viktor Pogorelc),

sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozščito ter štirih sodnikov temeljnega sodišča v Ljubljani.

Za delegate je zanimiva tudi zadnja točka: vprašanja delegatov. Navadno delegati na skupščini postavijo več in dokaj zanimivih vprašanj z najrazličnejših področij. Včasih delegatska vprašanja ne sodijo povsem v skupščino (prej v skupščine sisov ipd.), vse premalo pa smo doslej delegatska vprašanja uveljavljali kot pripomoček pri oblikovanju dnevnih redov skupščine oziroma skupščinskih zborov.

OBČINSKA PRIZNANJA IN NAGRADE

Kot vsako leto so bila tudi letos na slavnostni seji skupščine občine Ribnica 26. marca podeljena občinska priznanja in nagrade ter plakete Jelenov žleb, ki jih podeljuje občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Ribnica, konec aprila pa je občinska konferenca Socialistične zveze podelila, tokrat že dvanajstič, srebrna priznanja OF.

Skupščina občine Ribnica je letos podelila naziv „častni občan“ dvema rojakoma, ki živita v Ljubljani (sta bila med organizatorji osvobodilnega gibanja v naših krajih). To sta Vinko Knol iz Ribnice in Karel Mikulič iz Loškega potoka. Plaketo 26. marca je za zasluge v revoluciji ter razvijanju koncepta splošne ljudske obrambe prejel Rado Jakin iz Ljubljane, sicer doma iz Ribnice, Urbanovo nagrado za velik prispevek razvoju kulturnega delovanja ter pri ohranjanju tradicij narodnoosvobodilnega boja pa delovna organizacija Riko iz Ribnice. Priznanja občine so prejeli: namizno-teniška sekcija TVD Partizan Sodražica, Vili Levstik (Goriča vas), Pavel Erhovnic (Ljubljana), Karel Oražem (Vinica), France Klun (Ljubljana), Viktor Pogorelc (Nemška vas), Stane Kromar (Dolenja vas), Stane Vesel (Zamostec), Rudi Putre (Ribnica) in Alojz Zbačnik (Dolenja vas).

Plakete Jelenov žleb, ki jih podeljuje občinski odbor ZZB NOV, so prejeli: krajevna skupnost Bele vode v občini Čukarica (Beograd), generalmajor Petar Brajović iz Beograda, udeleženec borbe v Jelenovem žlebu, generalmajor Lado Kocijan, udeleženec borbe v Jelenovem žlebu, polkovnik Kazimir Klešnik — Kazi podpolkovnik, Karel Osredkar — Dimež, Vida Kulovec, udeleženka borbe v Jelenovem žlebu, Jože Ilnikar, Stane Rener, Jože Boldan — Silni, Venčeslav Kolenc, Srečko Štupica iz Sodražice in Zorko Pucer iz Ribnice.

Občinska konferenca Socialistične zveze je letos podeljevala srebrna priznanja OF že dvanajstič. Na proslavi pred dnevom OF (23. aprila v domu JLA v Ribnici) so podelili štirinajst priznanj, prejeli pa so jih za zasluge v revoluciji in v povojni izgradnji ter za ustvarjalno aktivnost na družbenopolitičnem, družbenem ali samoupravnem področju: Edo Tanko iz Ribnice, Anton Šobar st. in Andrej Puhar iz Ribnice, France Peček z Gore, Nada Ložar iz Ribnice, Slavko Kovačič, Franja Pirc in Franc Petrič iz Sodražice, Jože Nosan, Pavle Ilc in France Andoljšek iz Ribnice, France Prijatelj iz Velikih Poljan, Jože Mohar iz Loškega potoka in Gasilsko društvo Sodražica.

Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Ne pozabimo: brez do-brega obveščanja ni uspešnega samoupravljanja!

REŠETO
Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Še vedno zadovoljivi rezultati

GOSPODARSTVO V PRVEM TRIMESEČJU LETOS

Trendi visoke nominalne rasti se iz preteklega leta nadaljujejo tudi v letošnjem prvem trimesečju. Žal moramo to ugotoviti tudi za cene, saj so se te pri proizvajalcih v prvem trimesečju letos v primerjavi z lanskim istim obdobjem povečale za 22,4 odst., cene na drobno za 28,9 odst. in cene življenjskih potrebščin za 27 odst.

Ribniško gospodarstvo je v zaostrenih razmerah poslovanja, ki se nadaljujejo in še zaostrejejo, letos doseglo v prvih treh mesecih naslednje poslovne rezultate:

Plan izvoza so nosilke zunanjetrgovinske menjave dosegle z 25,6 odst., saj so realizirale za 260.815 tisoč din izvoza, od tega na konvertibilno področje 91.040 tisoč din, uvoza pa z 20,5 odst. oz. za 60.042 tisoč din. Če primerjamo porast izvoza in uvoza s predhodnim istim obdobjem, so indeksi rasti okoli 200 odst. vendar pa primerjava ni ustrezna zaradi močno povečanega tečaja.

Celotni prihodek je bil dosežen z 1.664 milj. din ali za 38 odst. več kot lani v prvih treh mesecih. Porabljena sredstva so rasla z enako stopnjo kot celotni prihodek, zato so znašala 1.308 milj. din. Izhaja-

joč iz teh dveh kazalcev je ekonomičnost ostala na lanskem nivoju.

Dohodek je porastel za 39 odst. in dosegel 356 milj. din.

Izguba je zaradi nedosežnega čistega dohodka izkazana v vrednosti 4.799 tisoč din, kar je za štirikrat več kot v lanskem istem obdobju. V lanskem trimesečju je izkazal izgubo le Mercatorjev tozd Jelka (1.085 tisoč din), letos pa spet isti tozd (761 tisoč din) in Inlesov tozd Loški potok (4.038 tisoč din).

V Inlesovem tozdu v Loškem potoku ugotavljajo kot razlog za izgubo težave z uvajanjem nove tehnologije pri izdelavi lepljenih plošč; te so povzročile velik izpad proizvodnje oken. V Mercatorjevem tozdu Jelka imajo v letošnjem trimesečju izgubo 5 odst. pod planom in za 30 odst. manj kot v lanskem trimesečju.

Vzroki za planirano in doseženo izgubo so v padanju razlike v ceni, zaradi povečanih obresti od kreditov, neplačane realizacije ter povečane amortizacije.

Zaradi uveljavitve spremenjenega zakona o amortizaciji se je minimalna amortizacija povečala kar za 146 odst. (37.728 tisoč din), medtem ko se je amortizacija nad predpisano stopnjo (9.242 tisoč din) povečala le za 2 odst. Skupna amortizacija se je tako povečala za 92 odst.

Zaradi primerljivosti je prav, da k lanskemu in letošnjemu dohodku prištejemo minimalno amortizacijo, pa dobimo primerljivi dohodek, ki je porastel za 45 odst. V odvisnosti od tega dohodka bo potrebno usklajevati rast sredstev za osebne dohodke.

Neplačani prihodki so se močno povečali, saj znašajo v letošnjem trimesečju 103.315 tisoč din in so za 112 odst. večji kot lani v enakem času.

Obveznosti iz dohodka še vedno rastejo prehitro. Sredstva

za skupne družbene potrebe so porasla za 38 odst., za splošne družbene potrebe pa za 57 odst. Zelo močno so porasle obresti in sicer za 142 odst., saj je zanje gospodarstvo razporedilo 25.921 tisoč din. Sredstva za razširitev materialne osnove dela se niso povečala, tako da znašajo le 36.391 tisoč din, akumulacija pa je z 52.968 tisoč din porasla le za 4 odst..

Razmerja v delitvi dohodka so neugodna zaradi prehitre rasti skupnih in splošnih potreb, visoke obresti pa kažejo na stopnjevano zadolženost našega gospodarstva.

Čisti dohodek je porastel za 32 odst. in je dosežen z 209.692 tisoč din.

Ti poslovni rezultati so bili doseženi ob 4 odst. porastu zaposlenih, na podlagi ur po celo ob 5 odst. porastu. Osebni dohodki so se v poprečju povečali za 36 odst., na kar pa so vplivala predvsem povišanja osebnih dohodkov v drugi polovici lanskega leta.

ALOJZIJA ZAKRAJŠEK

Naš program - naše orožje

Večini vplivnih knjig je skupno to, da je jezik, v katerem so spisane, težko razumljiv. Ravno v tem vidi John Galbraith, popularni ameriški ekonomist, vzrok za tolikšen vpliv teh knjig. Zdi se mu namreč, da se tisti, ki v branje vložijo velik duševni napor, potem ko prebrano delo odložijo, napisanega skoraj dogmatsko tudi držijo.

Na Galbraithovo tezo sem hipoma pomislil tedaj, ko so mi na nekem mladinskem seminarju v grobem predložili osnutek programskih usmeritev 11. kongresa ZSMS. Kmalu je namreč postalo očitno, da je program težko razumljiv, in čuden izraz, ki se je kazal na obrazih ostalih udeležencev seminarja, mi je to le še potrjeval. Pri vseh pa se je vzbujal občutek, da gre za pomemben dokument, katerega bo mladinec resnično s pridom uporabil, in kasneje, ko sem se z njim še поблиže seznanil, ko sem ga preštudiral, sem bil v to še bolj

prepričan. Program daje resnično revolucionarno teoretično osnovo za praktično dejavnost ZSMS.

Priznati moram, da sem za dojetanje vsega napisanega vložil velik napor. Bojim pa se, da se večina tistih, katerim je program namenjen, ne bo pripravljena že kar takoj „spopadati“ z njim. Zato sem se odločil, da s tem zapisom opravi nekakšno obnovo programskih smernic. Zavedam se, da bo s tem program zagotovo izgubil veliko mero svoje ostrine. Prav zato ne želim, da bi se s to obnovo zadovoljili, temveč je moj namen, da bralec začuti pomembnost programa in sam poseže po njem in ga preštudira.

V naslednjih mesecih bodo potekale po OO ZSMS javne razprave o kongresnih dokumentih. Le če se bomo z njimi že prej podrobno seznanili, jih bomo lahko konstruktivno oblikovali, dopolnjevali.

DRUŽENOEKONOMSKA PROTISLOVJA SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE DRUŽBE, SPECIFIČEN POLOŽAJ MLADIH IN DEJAVNOST ZSMS

Člani ZSMS ne pripadajo skupini tistih, ki našo politično prakso prikazujejo nekritično, kakor tudi ne tistim, ki tej praksi zanikajo njeno revolucionarnost. Zavedamo se namreč,

da našo družbo še vedno obvladujejo številna protislovja. Temeljna protislovja pogojujejo zakonitosti blagovne proizvodnje. Pojavljata se dve protislovni zahtevi, ki se od združenega

dela na eni strani zahteva, da usmerja svojo proizvodnjo skladno z zahtevo po čim večji realizaciji dohodka DO, po drugi strani pa mora združeno delo skladno s socialističnimi usmeritvami proizvajati takšno blago, ki zadovoljuje najširše potrebe delavcev. Z možnostmi blagovne proizvodnje je to protislovje nemogoče zničati, do

izraza pa pride predvsem v križah. Za delavski razred pomeni čimvečji dohodek nujen pogoj za izboljšanje družbeno-ekonomskega in samoupravnega položaja, na drugi strani pa ravno to omogoča, da se delavec nahaja v „položaju blaga“.

ZSMS se zaveda, da bitka za samoupravni položaj delavca še ni dobljena.

V razmerah revolucionarnega etatizma, ki je nastajal po zmagi revolucije, je birokracija obvladovala materialne pogoje dela in razpolagala z družnim dohodkom. Z uvajanjem samoupravljanja pa smo omogočili, da so se znotraj stare družbe izoblikovali elementi nove, ki nastopajo proti starim ekonomskim ukrepom. To nastopanje šele v sedanjem času prerašča v **odločilen spopad proti birokraciji, ki se noče odreči svojih zgodovinskih pozicij.** ZSMS vidi v zdajšnji ekonomski krizi krizo birokracije in etatizma, ekonomska stabilizacija pomeni spopad z zgodovinskimi tendencami birokracije. Elementi nove družbe niso odrešeni vseh protislovnosti že s tem, da nastopajo proti birokraciji. Kot posledica sproščenega delovanja zakonitosti blagovne proizvodnje se namreč pojavlja nevarnost tehnokracije, ki vidi v razvoju produktivnih sil dela le „tehnično vprašanje“, ne upošteva pa nujnosti zavestnega boja za razvoj socialističnega samoupravljanja, saj predpostavljajo, da se bo samoupravljanje razvijalo samo po sebi, zgolj z razvojem svojih materialnih osnov. Vemo pa, da kljub povezanosti med razvojem samoupravnih odnosov in razvojem njegovih materialnih osnov o takšnem avtomatizmu ne moremo govoriti.

Socialno bazo tehnokracije tvorijo poslovodne strukture v DO, ako se le-te ne pojavljajo več le v vlogi organizatorja in usklajevalca proizvodnje, temveč obvladujejo celoten delovni proces in odločajo o njegovih rezultatih. **Birokracija na nivoju celotne družbene proizvodnje odtujuje delavcu razpolaganje z rezultati njegovega dela.** S procesom samoupravljanja ta oblast vse bolj polzi birokraciji iz rok, saj se odločanje vse bolj prenaša v DO, kjer pa se je hoče polastiti tehnokracija. ZSMS se mora truditi, da izoblikuje jasno zavest mladih o razrednem nasprotju med tehnokracijo in delavskim razredom. Prizadeva si, da vse odločanje preide v roke delavskih svetov.

Delavčevu samoupravljanje v DO je še vedno vpeto v dejavnike, ki vladajo celotni družbeni reprodukciji. Delavci se nahajajo v meznem odnosu, saj njihovega dohodka ne določa delež dejansko opravljenega dela, ampak količina dela, ki jo priznava tržišče. Delavci OD ne dobijo na podlagi deleža pri celotnem ustvarjenem dohodku, ampak na podlagi dejstva, da delajo s sredstvi, ki kljub

temu da so formalno v skupni lasti, postajajo dejansko lastna delavcev v DO, ter tako nastaja osnova, ki omogoča prisvajanje dohodka.

Družbeni položaj mladine v DO se v splošnem ne razlikuje od položaja delavskega razreda, vendar je tudi delavski razred slojevitj spričo tega se pojavlja neenakopravnost med starimi in mladimi delavci znotraj delovnega procesa. Neenakopravnost mladega delavca do mojstra, pripravnika do drugih delavcev ipd. se ne kaže le v slabšem nagrajevanju za delo, ki je nemalokrat celo težavnejše, pač pa tudi v kratenju samoupravljskih pravic. Oteženo je napredovanje mladega delavca.

Boj proti tej delitvi se v splošnem začinja med tistimi skupinami, ki so v neenakopravnem položaju, saj od nasprotne strani ne moremo pričakovati, da se bo prostovoljno odpovedala privilegijem. To, da morajo delavci nastopati drug proti drugemu, cepi njihovo enotnost nasproti birokraciji in tehnokraciji, vendar pa njihove enotnosti ne moremo doseči na škodo dejanskih interesov, s sklicevanjem na skupni cilj, saj med ciljem in načinom njegovega doseganja obstajajo različnosti, zato lahko dosežejo skupni cilj le na podlagi samoupravnega pluralizma interesov.

ZSMS se bori za enakopraven položaj mlade generacije, saj je sestavni del procesa osvobajanja delavskega razreda prav boj na različnih področjih znotraj njega samega.

V ZSMS nasprotujemo stalnemu padanju življenjske ravni delavskega razreda, kar se ne kaže le v padanju realnih osebnih dohodkov, ampak tudi na področju stanovanjske, socialne in izobraževalne politike. Prav s tem pa je položaj mladih še posebej prizadet.

ZSMS se bori za dosledno uveljavitev nagrajevanja po delu. Priče smo tehnokratskega konceptu nagrajevanja, ki postavlja delavce v mezdni položaj. Tehnokratiški koncept teži k zmanjševanju osebnih dohodkov in slabšanju materialnih pogojev delavca na osnovi zajemanja akumulacije iz osebne porabe.

V razmerah, ko delavec ne razpolaga z ustvarjenim dohodkom, dobiva boj za večji OD obliko boja za večjo mezdo. Vendar pa mezdno gibanje na ta način postavlja pogoje za rušitev tehnokratskega in birokratskega monopola ter na ta način vzpostavlja razmere, ko bo delavec videl izboljšanje svo-

jega lastnega položaja v povečanju celotnega družbenega dohodka. Znotraj tega boja se bo ZSMS zavzemala še za **odpravo neenakopravnega položaja mladih v procesu nagrajevanja.**

ZSMS se bo aktivno zavzemala za reševanje stanovanjskih problemov mlade generacije. ZSMS bo vzpodbujala združevanje sredstev na podlagi solidarnosti, za reševanje stanovanjskih vprašanj mladih družin, delavcev z nizkimi dohodki, upokojencev se zavzemala za odpravo kriterija minimalnega števila let v delovnem razmerju kot pogoja za dodelitev stanovanja. **S tem ko se ZSMS bori za reševanje stanovanjskih vprašanj mladih generacij, se bori tudi za reševanje stanovanjskih vprašanj delavskega razreda nasploh, zato ta boj pomeni tudi boj za socialistično samoupravljanje** boj za to, da bi delavci obvladovali tudi to področje družbene proizvodnje.

ZSMS se bori za reformo izobraževalnega sistema in odnosov v njem, saj vidi v reformi združitve vzgoje in izobraževanja z materialno proizvodnjo, kjer delavski razred obvlada tudi ta del združenega dela. Bori pa se tudi za samoupravni položaj učencev in študentov.

ZSMS vidi na področju usmerjenega izobraževanja določeno nasprotje. Spričo zmanjšanja fonda splošne izobrazbe in čedalje večjega uveljavljanja skrajšanih programov, ZSMS meni, da se pojavlja tendenca, ki želi mladega človeka v procesu izobraževanja zgolj privajati na funkcijo, ki jo bo imel v delovnem procesu.

Na področju študentske politike se bo ZSMS še naprej zavzemala za to, da bodo študentske sledile rasti življenjskih stroškov. **Pri tem pa bo morala težiti k načrtnejšemu štipendiranju.**

ZSMS meni tudi, da so odnosi med učitelji in učenci še vedno hierarhični. Tudi organiziranost šolstva, izpiti in ocenjevalni sistem je v nasprotju s samoupravno organiziranostjo, preprečuje iniciative mladih ljudi, saj je učenec že vnaprej v neenakopravnem položaju nasproti učitelju, temu ocenjevalni in izpitni sistem še vedno omogočata uveljavljati poslušnost in disciplino. Učenec mora to upoštevati skladno z učiteljevimi zahtevami, saj je ravno od tega odvisna njegova študentska in celo njegova prihodnost.

ZSMS bo zato aktualizirala vprašanje odnosa med študijem in delom, vzpodbudila razpravo o temeljnem družbeno-

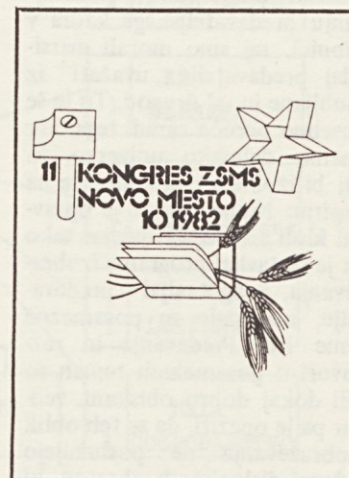
ekonomskem odnosu med študentom in štipenditorjem, radikalizirala svojo aktivnost pri uvajanju demokratičnih in samoupravnih odnosov v vzgojnoizobraževalni sistem, krepila delegatske odnose in odločanje delavcev, se zavzemala za spremembo sedanjega izpitnega in ocenjevalnega sistema . . .

Uveljavljanje interesov v našem samoupravnem sistemu izhaja iz dela. Spričo tega nezaposlenost že sama onemogoča uveljavljanje samoupravnega položaja. Tako je položaj brezposelnih položaj meznega delavca. Ker je več kot polovica brezposelnih ravno mladih, se mora ZSMS toliko bolj zavedati pomembnosti tega vprašanja. ZSMS se mora boriti za zaposlitev slehernega delavca. ZSMS vidi rešitev tega družbenega problema v nujnosti preusmerjanja delavcev, v zaposlovanju študentov in pripravnikov, v zmanjševanju honorarnega in pogodbenega dela. . . Dolgoročno pa ZSMS zagovarja uveljavljanje usmerjenega izobraževanja, postopno oživiljanje gospodarske rasti in intenzivnosti zaposlovanja.

V boju za zaposlovanje se ZSMS bori tudi proti tehnokraciji in birokraciji, ki izrabljata nezaposlene („rezervno armado delovne sile“) tako, da lažje uveljavljata ekonomski in razvojni koncept, sloneč na slabšanju materialnega položaja delavcev. Brezposelni namreč predstavljajo v primeru, ko zaposleni nasprotujejo tem razvojnim konceptom, tiste, ki jih lahko nadomestijo v delovnem procesu. **Boj proti brezposelnosti je zato tudi boj za samoupravljanje.**

JANEZ ŠKRABEC

Prihodnjič: ZSMS v boju za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja

Jubilejna lovška razstava

Zveza lovskih družin Kočevje bo letos v času od 12. do 15. junija priredila že deseto lovsko razstavo v družbenem centru v Dolenji vasi. V skladu z že ustaljeno prakso, da je ena izmed lovskih družin, članic ZLD Kočevje, neposredno zadolžena za pripravo razstave, bo letos to dolžnost opravila LD Predgrad (ob neposrednem strokovnem sodelovanju komisije za gojitev divjadi in komisije za izobraževanje ZLD Kočevje).

Ob tej priložnosti bo ZLD Kočevje izdala tudi posebno brošuro, v kateri bodo podatki o šestem lovsko-gojivnem območju, posebni članki o srednjeročnih načrtih, o prehrani jelenjadi na Kočevskem, o odnosih gozd — divjad in gozd — kmetijstvo, analiza odstrela v letu 1981 in primerjalni podatki o petletnem odstrelu temeljnih vrst divjadi, podatki o realizaciji gojivnih del v prvem letu srednjeročnega načrta, podatki o desetletnih škodah zaradi divjadi in še nekateri drugi podatki. Brošura bo prav goto-

vo dragocen strokovni pripomoček za vsakega lovca pa tudi za druge, ki se ukvarjajo z vprašanjem odnosa gozd — kmetijstvo — divjad.

Poleg razstavljenih trofej leta 1981 uplenjene divjadi bosta tudi razstava fotografij Foto-kino kluba Diana in filatelistična razstava z lovskimi in živalskimi motivi.

Razstava je posvečena 75-letnici lovske organizacije v Sloveniji, prvič pa bo na razstavi sodelovala tudi ZLD Bela krajina.

Še vsakič doslej je bila razstava deležna izjemne pozornosti ne samo lovcev, ampak tudi občanov iz bližnje in daljne okolice, vsako leto pa je bila izražena pripomba, da razstava traja premalo časa. Zato je bila sprejeta odločitev, da se letos čas razstave podaljša, na ta način bi bil omogočen ogled še večjemu številu obiskovalcev, zlasti osnovnošolski mladini.

Razstava bo odprta 12. junija 1982 (od 9. uri), trajala pa bo do 15. junija 1982 (do 18. ure).
S. K.

večinoma drugi ljudje, ponoviti usposabljanje delegatov za skupščino občine in skupščine sisov pa tudi delegatov v delavskih svetih delovnih organizacij. Poleg tega bo nujno usposobiti za delovanje nove disciplinske komisije, odbore družbenega nadzora, kadrovske komisije v delovnih organizacijah, še več poudarka pa bo treba dati tudi splošnemu družbenopolitičnemu usposabljanju.

Tako klub samoupravljalcev kot tudi delavska univerza v Ribnici že imata načrt dela za letošnje leto in treba bo čimprej pristopiti k njegovemu iz-

vajanju.

Smo pred letno programskovolilno skupščino, ki naj bi bila izvedena v drugi polovici junija v počastitev dneva samoupravljalcev (27. junija). Na tej skupščini bodo sodelovali izvoljeni delegati delovnih organizacij, predsedniki delavskih svetov in predsedniki OO sindikata, podeljena bodo priznanja kluba samoupravljalcev, plakete „Josip Broz-Tito — 30 let samoupravljanja“ in srebrni znaki sindikatov Slovenije. Udeleženci bodo pravočasno prejeli vabila in gradivo za skupščino.

A. T.

Kdo bo sklepal zakonske zveze?

Sklepanje zakonskih zvez se že več let v občini Ribnica opravlja le na enem mestu, to je v stilno urejeni poročni dvorani v ribniškem gradu. Za sklepanje zakonskih zvez v vsakem mandatu skupščina občine pooblasti določeno število delegatov oziroma občanov, za katere ni nujno, da so delegati.

Na prvem zasedanju novo izvoljene skupščine občine so 14. aprila tako pooblastilo dobili naslednji delegati oziroma občani, ki bodo opravljali sklepanje zakonskih zvez v naši občini: JOŽE BENCINA iz Ribnice, predsednik zbora krajevnih skupnosti, MILENA BOROVIČ iz Ribnice, podpredsednica skupščine občine, STANKO RUS iz Ribnice, predsednik skupščine občine, FRANCE ZBAČNIK st. iz Ribnice, delegat družbenopolitičnega zbora, in ALOJZ ZBAČNIK iz Dolenje vasi.

Uspehi spodbujajo

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV RIBNICA

Za nami je šest let delovanja kluba samoupravljalcev iz občine Ribnica, ki je bil ustanovljen 29. januarja 1976 (kot drugi v Sloveniji, prvega so ustanovili v občini Črnomelj le nekaj dni prej).

Samoupravni sporazum o ustanovitvi in delu kluba je podpisalo 26 podpisnikov, ki so na ustanovno skupščino poslali svoje delegate. Že na tej skupščini je bil izoblikovan program dela, ki je bil v naslednjih letih v celoti izveden, kljub pomanjkanju predavateljskega kadra v Ribnici, saj sino morali marsikdaj predavatelje „uvažati“ iz Ljubljane in od drugod. To je še posebno pereče zaradi tega, ker imamo delavsko univerzo, ki naj bi izobraževala kadre, le na papirju. Njene naloge je opravljal klub samoupravljalcev, tako da je sestavljal programe izobraževanja, zagotavljal predavatelje, materiale za posamezne teme itd. Predavanja in razgovori o posameznih temah so bili dokaj dobro obiskani, vendar pa je opaziti, da se teh oblik izobraževanja ne poslužujejo delavci dislociranih obratov, ki

imajo svoje delovne organizacije izven občine.

Dober obisk na predavanjih priča o zainteresiranosti naših delovnih ljudi za izobraževanje in prenašanje znanja na delovno mesto. Izkušnja kaže, da je potrebno imeti le dobrega organizatorja izobraževanja, delavci in združeno delo pa so v celoti pripravljeni podpreti vsako tako akcijo.

Že v začetku, ko je šlo za predavanja in razgovore o zakonu o združenem delu, nato pa pri usposabljanju delegatov in delegacij, je bilo čutiti velik interes za tovrstno izobraževanje. Posebno veliko zanimanje so pokazale delovne organizacije po izvedbi dvo-dnevnega seminarja o inovativni dejavnosti, ki je bil v začetku letošnjega leta, saj je seminar obiskovalo (od 32 prijavljenih) 30 slušateljev. Klub bi moral sedaj začeti preverjati, kako se uresničujejo naloge s tega področja, in dajati posameznim delovnim organizacijam še dodatno pomoč. Prav tako bo potrebno v bodoče, posebno sedaj, ko so v novih delegacijah

Skupščina občine in zbori porabnikov SIS

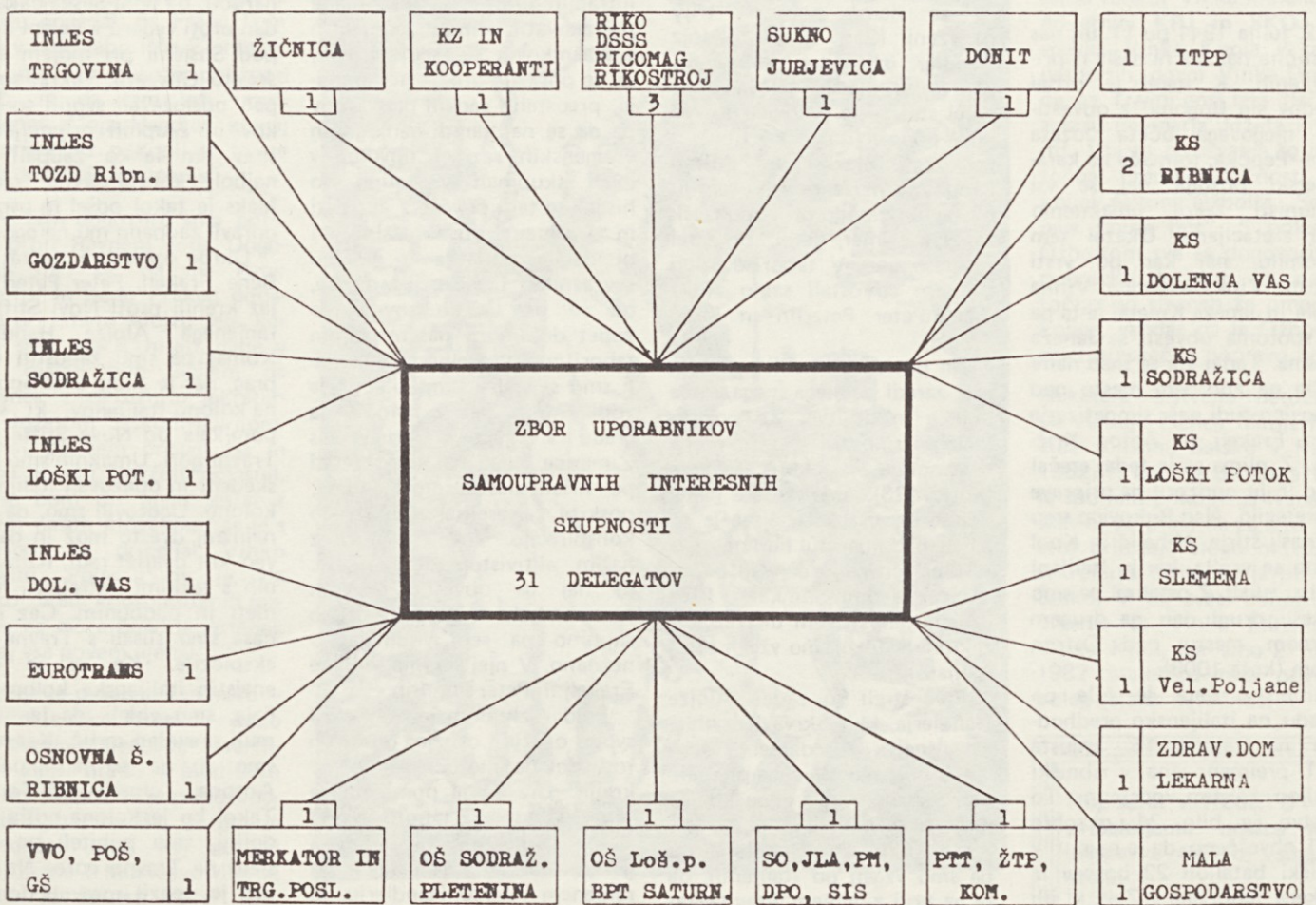
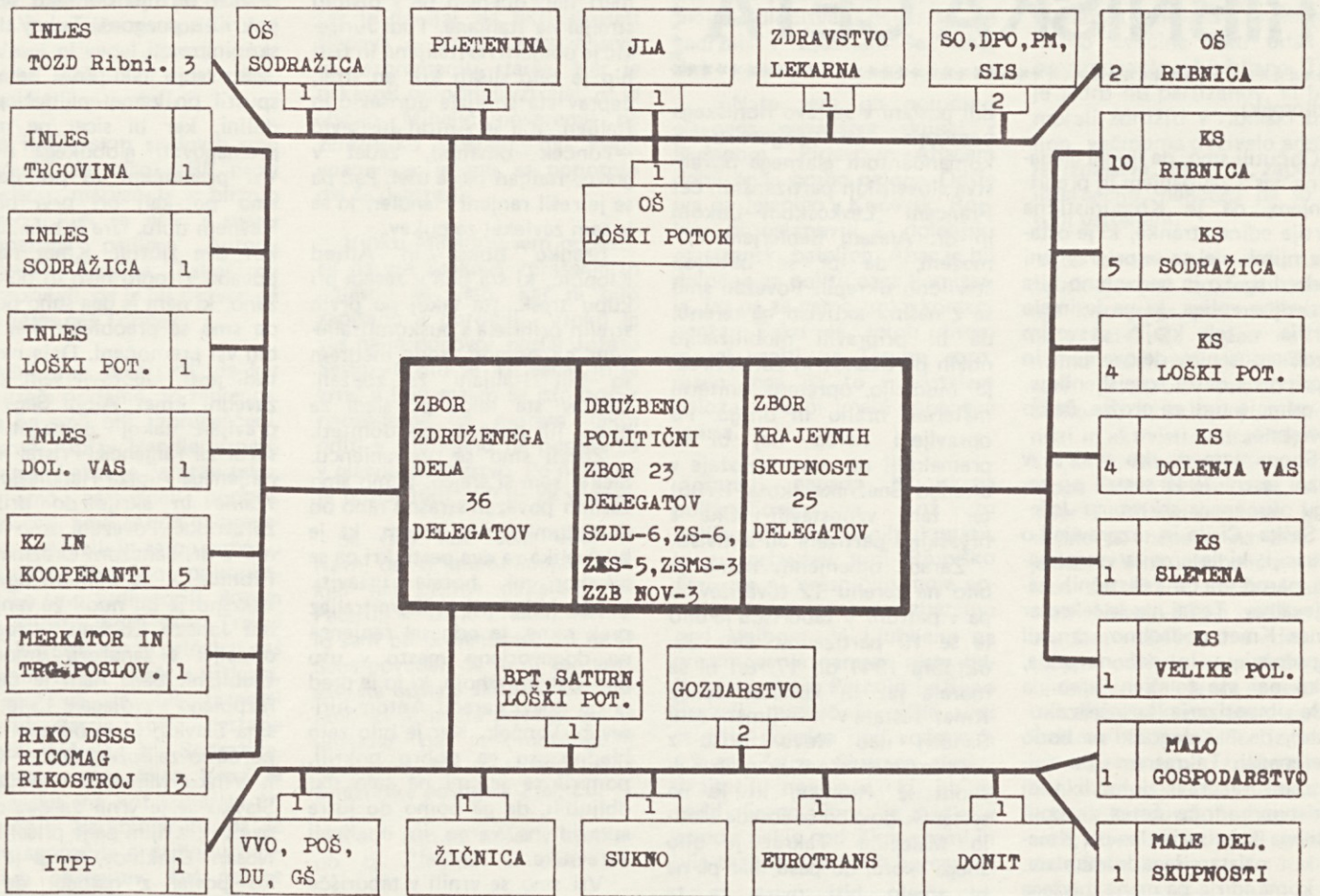
Čeprav smo že v tretjem delegatskem mandatu skupščin družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, si mnogi težje predstavljajo način delegiranja delegatov v posamezno skupščino ali zbor. S tabelama poskušamo grafično ponazoriti sestavo skupščine občine oziroma zborov uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

V skupščini občine Ribnica ima zbor združenega dela 36 delegatskih mest, delegati pa prihajajo iz posameznih temeljnih delegacij ali konferenc delegacij, kakor je razvidno iz skice. Enako velja tudi za delegiranje iz temeljnih delegacij krajevnih skupnosti v zbor krajevnih skupnosti, ki šteje 25 delegatov. Družbenopolitični zbor šteje 23 delegatov, je enotno izvoljen, vanj pa po posebnem dogovoru delegirajo svoje delegate družbenopolitične organizacije: ZK, SZDL, sindikat, mladina in ZZB NOV.

Zbori uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti, katerih delegacije smo volili 11. in 14. marca, štejejo po novem 31 delegatov (prej 28), delegirajo pa jih temeljne delegacije oz. konference delegacij iz tozdov, delovnih skupnosti in krajevnih skupnosti, kakor je razvidno iz skice.

Filip Tekavec - Gašper:

RIBNIŠKA ČETA

(odlomek)

Občutili smo, da ljudje gledajo na nas z zaupanjem in prepričanjem, da je Komunistična partija edina stranka, ki je ostala z njimi; njej so se pripravljeno podrediti. To je nedvomno bila posledica vpliva, ki ga je imela partija v teh krajih s svojim revolucionarnim delovanjem in s pripravo naših somišljenikov, da primejo tudi za orožje, če bo potrebno.

Spominjam se, ko smo se v pozni jeseni 1940 sestali po nalogo okrožnega sekretarja Jožeta Šeška—Cirila in razpravljali o situaciji, ki je grozila vsem malim narodom od fašističnih zavojvalcev. Tedaj nas je sekretar Janez Kmet podrobno seznanil s položajem in dal navodila, kako naj vse to prenašamo na naše simpatizerje (kasnejše aktiviste), da nas dogodki ne bodo presenetili. Takrat smo po dolgotrajni razpravi določili tudi vodstvo bodoče čete: za političnega komisarja Janeza Kmeta kot najstarejšega komunista, za komandirja pa mene, bivšega aktivnega podoficirja in obsojenca po zakonu o zaščiti države.

12. julija 1941 po 11. uri nas fašistična nakana ni našla nepripravljenih. K meni je prišel sosedov sin Bogomil z obvestilom njegovega očeta Jožeta Arka—Pepčka, tolmača na karabinjerski postaji, naj se vsi komunisti takoj umaknemo pred aretacijami. Ukazal sem Bogomilu, naj kar po vrsti obvesti: Vinka Miheliča, Vinka Knola in Janeza Kmeta, le-ta pa naj spotoma obvesti še Janeza Lovšina. Tedaj sta se med nami znašla na zbornem mestu nad Bukovico tudi naša simpatizerja Beno Frakelj in Anton Križman. Z njima se je tedaj srečal Bogo in ju opozoril na priprave za aretacijo. Nad Bukovico smo se znašli štirje, Mihelič in Knol pa sta se vrnila, ker ju Italijani še niso iskali. Z ostalimi pa smo se sešli drugi dan na drugem zbornem mestu pod Ostrim vrhom (kota 1003).

Ribniška četa je bila po napadu na italijansko predhodnico na Jasnici 15. avgusta 1941 preimenovana v ribniški bataljon z istim vodstvom. To vodstvo je bilo 24. oktobra 1941 obveščeno, da je na poti v ribniški bataljon 22 borcev iz šolskega taborišča v Zali, ki jih vodi Franc Toni. Ti tovariši so

bili poslani v sestavo ribniškega bataljona po dogovoru s komandantom glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet Francem Leskoškom—Lukom in dr. Alešem Beblerjem—Primožem, da bi se bataljon številčno okreplil. Povezali smo se z našimi aktivisti na terenu, da bi pripravili mobilizacijo novih partizanov in zbrali orožje, municijo, opremo, sanitetni material, hrano in drugo. Po opravljeni nalogi naj bi se premaknili na nove položaje v okolico Snežnika (kota 1.796) ter tam vzpostavili stike s hrvaškimi partizani ali aktivisti.

Zaradi omenjenih nalog je bilo na terenu 12 tovarišev, 5 pa v patroli. V taborišču je bilo še 10 partizanov. Dne 25. oktobra 1941 ob 17. uri bi se morala jaz in komisar Janez Kmet sestati v hiši (imenovani Šandri) nad Novo Štifto z vojnim referentom Ivanom Šelškom iz Ribnice, ki je na sestanek povabil še soseda Matijo Maležiča. Takrat je bilo snega skoraj do pasu, kar pa ne bi smelo biti ovira za ta sestanek. Za izmenično gaženje snega do kapelice na Travnici so se nama ponudili trije partizani (Savo Žigon, Alojz Handler in Anton Juriševič), naprej pa naj bi šla sama. Z nami sta šla do polovice poti še bivši podoficir Branko Bokša s češko zbrojevko in Alfred Klopčič z mavzerico, ki sem ju postavil v zasedo pri kupu tresk za vsak primer, če bi kdo zašel na našo gaz. V taborišču pod Velbom so ostali samo Alojz Zajc, Peter Peterlin in Beno Frakelj.

Na pot smo krenili nekoliko prej zaradi visokega snega, slabe obleke in obutve. Že po sto metrih smo bili popolnoma premočeni. V okoliš Lenčka (kota 923) smo prišli nekaj pred šestnajsto. Tedaj se je na nas nenadoma vsul hud ogenj iz avtomatičnega orožja in ostrostrelcev z dum-dumkami. Brez vznemirjenosti sem ukazal: „V zaklone!“ in že smo vžgali proti italijanski zasedi.

Prvi strelji so zadeli Alojza Handlerja, ki je okrvavljen obležal v snegu. Odredil sem Anton Juriševiču, naj ranjenca premakne na varno. Vrgel je puško čez ramo in se sklonil, da bi čez pas zgrabil ranjenega Handlerja, mi pa smo vžgali po Italijanih, da bi ga krili z ognjem. Prav takrat smo jih zagledali, kako so se

dvignili in na smučeh zbežali proti Vagovki. Toda en Italijan, ostrostrelcec, je ostal in dvignil puško. Jaz sem takoj opozoril Antona Juriševiča, da Italijan meri naj, obenem pa s pištolo streljal na Italijana. Tudi Juriševič je pomeril na Italijana in tisti hip je bilo slišati kot en strel, čeprav sta streljala Juriševič in Italijan. Žal je Anton Juriševič—Tonček omahnil, zadet v glavo, Italijan pa je ušel. Pač pa se je rešil ranjeni Handler, ki se je sam zavlekel za bukev.

Branko Bokša in Alfred Klopčič, ki sta bila v zasedi pri kupu tresk, sta takoj po prvih streljih prihitela s puškomitraljezom na pomoč, toda medtem so bili Italijani že zbežali. Čeprav sta tekla po sledi za njimi, jih nista mogla dohiteti.

Zbrali smo se ob ranjencu. Slekli sem si srajco. Z njo smo zasilno povezali strašno rano od dum-dumke nad scem, ki je bila velika za dve pesti, kri pa se nikakor ni hotela ustaviti. Bokša, ki je imel puškomitraljez prek rame, je odnesel ranjenca na dogovorjeno mesto v uto pod Ostrim vrhom, ki jo je pred nekaj dnevi naredil Anton Juriševič—Tonček. Ker je bilo zelo hladno, so ga dobro pokrili, pomiril se je, mi pa smo mu obljubili, da ga bomo do jutra spravili na varno in poklicali zdravnika.

Vsi smo se vrnili v taborišče pod Velb. Ker sem kot izkušen vojak predvideval, da je v jutranjih urah naslednjega dne pričakovati prihod močnejših sovražnikovih sil, sem odredil, da se poskrrije orožje in municija, preostalih sedem partizanov pa da se naj zaradi nemogočih vremenskih razmer umakne v dveh skupinah v dolino po hišah, se tam poveže z aktivisti in organizira obveščevalno, ki bi dajala podatke o gibanju sovražnika. Dogovorili smo se, da se po umiku sovražnika zopet dobimo v našem starem taborišču pod Velbom. Razdelili smo se v dve skupini. Eno je vodil Alojz Zajc z nalogo, da grede v njegovo rodno vas Žimarice, kjer naj jih razvrsti po hišah naših somišljenikov, poskrbi za prehrano in strogo konspiracijo. Poveže naj se z našim aktivistom Kovačičem, ki naj ga obvešča o vseh spremembah na terenu. Drugo skupino pa sem vodil jaz v neznanu. V njej sta bila še Bene Frakelj in Peter Peterlin.

Pred razhodom je vsak skril svoje orožje, orožje odsotnih tovarišev pa smo poskrili po več krajih. Ura se je pomikala že proti polnoči. Iz taborišča pod Velbom smo odšli proti Travnici in se spotoma ustavili pri ranjenem Alojzu Handlerju, ki je spal in mirno dihal. Še vedno

je močno snežilo. Z vejami smo zabrisali naše sledi v snegu. Na kraju popoldanskega spopada smo se ustavili in mrtvega Antona Juriševiča—Tonča odnesli v bližnjo dolinico ter ga pokrili s snegom. Tukaj sta se skupini razšli.

S svojo skupino sem se spustil po zameteni drči proti dolini, ker bi sicer ne mogli premagovati globokega snega. Vsi premočeni in prepraženi smo potrkali pri prvi hiši v Ravnem dolu. Ura je bila že več kot dve zjutraj. Kmet nas je povabil v toplo hišo in poklical ženo, ki nam je daa suho perilo, da smo se preoblekli, ker smo bili vsi premočeni. Dala nam je tudi jesti. Ugotovil sem, da je zavedni kmet Alojz Šega pripravljen takoj pomagati pri skrbi za ranjenca. Pristal je, da ranjenega Alojza Handlerja prevzame in skrjuje do prihoda zdravnika. Povezani smo namreč z dr. Janezom Oražmom iz Ribnice, ki je obljubil pomoč, kakršno je bil nudil že ranjenemu Janezu Lovšinu — tega je odpeljal v sanatorij Emona v Ljubljani. Šega nam je dal na razpolago svojega 13-letnega sina Slavka, ki je odnesel moje poročilo za Jožeta Šeška—Cirila k Vinku Miheliču v Ribnico. Slavko se je vrnil že čez dobri dve uri, z njim pa je prišel Maks Nosan—Činklnov, ki ga je Vinko poslal z nalogo, da mu povem kraj in čas sestanka s Šeškom. Maksu Nosanu sem naročil, da bom Šeška čakal isti dan proti večeru v Belem malnu pod Sušjemi pri mojem stricu Jožetu Govžetu. Takrat smo se pač posluževali svojih sorodnikov in zaupnih prijateljev, ki smo jim lahko zaupali tudi najbolj konspirativne zadeve. Maks je takoj odšel in uspešno opravil zaupano mu nalogo.

Okrog osme ure zjutraj smo Bene Frakelj, Peter Peterlin in jaz krenili proti Novi Štifti po ranjenega Alojza Handlerja. Komaj pa smo zapustili vežni prag, nas je Alojz Šega opozoril na kolono Italijanov, ki se je pomikala od Nove Štife proti Travnici gori. Umaknili smo se na skedenj in opazovali italijansko kolono. Ugotovili smo, da šteje najmanj dvesto mož in da ima več kot dvajset mul, natovorjenih s težkimi mitraljezi, minometi in podobnim. Čez nekaj časa smo slišali s Travnice gore eksplozije. Ko se je okoli enajstih italijanska kolona vračala, smo videli, da je na eni muli prevešen mrlič. Kar mislili smo si, da so našli padlega Antona Juriševiča—Tončka. Takoj ko je kolona odšla proti dolini, smo pohiteli po njeni sledi na Travnico goro. Na vrhu nas je opazil upravnik doma na Travnici gor: Lojze Vesel in nam

prinesel okrvavljeno Tončkovo kapo, ki jo je bil pobral na poti. Povedal nam je tudi, kako so na vrhu Italijani razvrstili orožje, nekaj časa streljali in nato orožje zopet naložili na mule in odšli. V gostišče niso prišli. Več pa Vesel ni vedel povedati, ker se je bil skrtil in ni videl vsega, kar so Italijani počeli.

Po italijanskih sledovih smo ugotovili, da niso odšli proti taborišču, marveč le v bližnjo dolinico, kjer so našli v snegu zakopanega padlega Antona Juriševiča—Tončka. Tako smo se prepričali, da je bil mrtvec na muli zares naš Tonček.

Odšli smo proti uti, da kar najhitreje pridemo do ranjenca. Zelo pa smo bili zaprepaščeni, ko smo Alojza Handlerja našli mrtvega. Ležal je še prav tako, kot smo ga videli ponoči. Dogovorili smo se, da ga prenesemo pod Velb in ga po odhodu Italijanov dostojno pokopljemo. To smo tudi storili. Potem smo žalostni odšli proti Travnici gori. Na poti nas je pričakal naš zaupnik Lojze Vesel z listkom, ki mu ga je bil prinesel Perušek—Pastir od cestarja Jožeta Vesela iz Sodražice. Jožetova sestra Mica Vesel je bila zaposlena kot kuharica pri sodražkih karabinjerjih, pa je bratu sporočila o prihodu italijanskih okrepitvev, češ naj se partizani pazimo, ker bodo Italijani postavljali zasede. Ob tej priložnosti sem Lojzetu Veselu povedal, da Franc Toni vodi v naše taborišče 22 novincev, naj mu pokaže pot pod Velb, in da tam leži umrli ranjenec Alojz Handler, ki naj ga primerno pokopljejo in na grob postavijo znamenje.

Po tem dogovoru smo pohiteli proti Ravnem dolu. Dogovorili smo se, da me Peter Peterlin in Beno Frakelj počakata pri kmetu Alojzu Šegi, ker sem sam moral hiteti dalje v Beli malen pod Sušjem na sestanek z okrožnim sekretarjem Jožetom Šeškom—Cirilom. Komaj pa sem prispel tja in stricu Jožetu Govžetu pojasnil, da se bom pri njem sestal z nekim našim človekom, se je s kolesom že pripeljal Vinko Mihelič. Pojasnil mi je, da Šeško zaradi konspirativnih razlogov ne more priti na sestanek in naj vse povem njemu.

Šeška je posebno zanimalo — tako mi je rekel Mihelič — kako je z borci, ranjencem, tovariši, ki so nesli hrano v Mikličevo vilo itd. Vinko mi je pripovedoval tudi o tovarišu, ki mu je posređoval ukaz, naj dostavi nekaj hrane v Mikličevo vilo, ki pa da je še isti večer (21. oktobra 1941) odpotoval z

vlakom v Ljubljano. Mihelič ga je opozarjal, naj ne hodi v Ljubljano, ker povsod mgolgi italijanskega vojaštva, toda neznan partizan si ni dal nič dopovedati. Kot vzrok za vrnitev je navajal, da želi zabrisati sledova o svojem partizanstvu in razbremeniti starše. Ker je pri svoji odločitvi vztrajal, ga je Vinko Mihelič pospremil na železniško postajo, mu kupil vozovnico in mu za popotnjo dal še dvesto lir.

Vinku Miheliču sem odgovoril na vsa Šeškova vprašanja in pojasnil še tisto, kar ni bilo zapisano v poročilu. Vinko je ves najin pogovor poslal Jožetu Šešku—Cirilu še isti večer in svrnil v Beli malen še isto noč z naročilom, da moram takoj oditi v Ljubljano na poročanje v glavno poveljstvo. Po njem mi je poslal tudi 300 lir za vožnjo.

Še isto noč sem odšel v Ravni dol h kmetu Alojzu Šegi, kjer naj bi me čakala Peter Peterlin in Beno Frakelj. Nema lo sem bil presenečen, ko mi je Šega povedal, da ju ni več tam, ker sta odšla s skupino partizanov, ki je imela povelje, da se umakne na prezimovanje v Ljubljano. Vsi so se odpeljali z železniške postaje v Žlebiču.

Tudi sam se odšel v Ljubljano iz Žlebiča in sicer 27.

oktobra 1941. Sestal sem se s komandantom glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet Francem Leskoškom—Lukom in dr. Alešem Beblerjem. Poročal sem jima o položaju in o mojih odločitvah, nakar so me zadržali v Ljubljani še nekaj dni.

Nato sem po odločitvi glavnega poveljstva skupaj z Dušanom Pirjavecem—Ahacem dobil novo bojno nalogo. Odšla sva na Jelenico v Kočevski Rog, kjer bi ustanovili 1. dolenjski partizanski bataljon. Ahac je bil določen za političnega komisarja, jaz pa za namestnika komandanta. Tako se sploh nisem mogel vrniti na Travno goro, razen tega pa to v nastalem položaju ne bi imelo nobenega smisla.

Zaradi napada Krimskega polbataljona na Lož in italijanskih nasprotnih ukrepov, ki so prizadeli tudi Ribniško četo, se ni uresničilo moje povelje, da se ponovno zberemo pod Velbom. V Ljubljano na prezimovanje namreč nista odšla samo Peter Peterlin in Beno Frakelj, marveč je odšla tudi celotna skupina pod vodstvom Alojza Zajca. Skupina dvaindvajsetih novincev, ki jih je vodil Franc Toni, je padla v zasedo nekje nad Žimaricami in bila razbita. Od petih borcev, ki

so nosili hrano v Mikličevo vilo, so trije padli, eden je bil ranjen in eden ujet. Preostalih dvanajst tovarišev, ki so po raznih krajih zbirali orožje in zimsko opremo, se zaradi nastalega položaja ni moglo vrniti na Travno goro in so zvečine tudi odšli na prezimovanje v Ljubljano. Tako je jedro 49 partizanov, ki bi se morali združiti v ribniški bataljon, večinoma doživelo aretacije, izdajstva, mučenja, zapore in internacijo, nekateri pa so bili tudi ustreljeni.

Za vse to so bili vzroki tudi v neuskkljenosti bojnega delovanja krimskega polbataljona in naše čete. Za napad na Lož nismo vedeli niti mi na Travnici gori niti okrožni sekretar Jože Šeško—Ciril, še manj pa komunisti in aktivisti Sodražice, Velikih Lašč, Ribnice itd., zato niso mogli nič ukreniti, da bi se izognili velikim izgubam, ki so sledile po napadu na Lož. Na javko k Vinku Miheliču v Ribnico sta Franc Popit—Jokl in Ivan Novak—Očka prišla 29. oktobra 1941, dva dni po mojem odhodu na poročanje v Ljubljano. Želela sta se sestati z okrožnim sekretarjem Jožetom Šeškom—Cirilom. Po izmenjavnju razpovedavnih znakov ju je Vinko odpeljal izza Ribnice po vrtovih k trgovcu Francu Pirko- viču, kjer se je tedaj nahajal Jože Šeško.

O 1. ribniški četi je bilo že veliko napisanega. Naj omenim samo referat Vinka Miheliča ob 40-letnici KPJ in SKOJ, prispevke Vinka Knola v raznih časopisih, govor Vinka Drobničiča na Travnici gori leta 1975 po zapisu novinarja Jožeta Primca itd. Vsa ta pričevanja so dokaj točna. Precej netočnosti je v knjigi Antona Ožbolta „Šercerjeva bojna pot“. S pokojnim Ožboltom sva se dogovorila za popravke, ki sem jih naredil točno po straneh že omenjene knjige, vendar pa je Ožboltova smrt preprečila popravo napak.

Nekatere bistvene netočnosti pa vsebuje članek Matije Maležiča o Ivanu Selšku v Rešetu 1982/1. Lepo je od njega, da se je spomnil pokojnega Ivana Selška, ni pa prav, da za leto 1941 sebi pripisuje vlogo okrožnega sekretarja Cirila, ki je bil Jože Šeško. V tej zvezi delita moje mnenje še Vinko Mihelič in Vinko Knol, kar smo 2. marca 1982 Maležiču tudi povedali poleg ostalih netočnostih.

Ive Šubic: Požgani dom

Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Sindikati po volitvah

Ribniški sindikati so 28. aprila opravili volilno skupščino, na kateri so ocenili delo v štiriletni mandatni dobi. Izvolili so 29-članski občinski svet, nadzorni odbor, predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov, komisije pa delegate za 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije ter delegata za 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

V predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov so bili izvoljeni: Vinko Mate, zaposlen v Inlesu tozd Trgovina; Jože Oven, občinska uprava; inž. Janez Lapajne, tozd Jelenov žleb; Jože Drobnič, tozd Pletilnica; Olga Lesar, osnovni šolaj Zvone Oberstar, ITPP; inž. Jože Bartol in France Zajc, oba iz Rika, ter Karel Oražem, občinski svet Zveze sindikatov Ribnica.

Za predsednika občinskega sveta Zveze sindikatov je bil izvoljen Vinko Mate, za podpredsednika Jože Oven, za sekretarja pa Karel Oražem (za določen čas).

Ribniške sindikate bodo na 10. kongresu ZSS zastopali: Nada Rus, zaposlena v Riku Ribnica, Miše Konrad, zaposlen v Eurotransu Ribnica, in Majda Stanojevič, zaposlena v Inlesu Ribnica.

Na 9. kongresu ZSJ nas bo zastopal Jože Andoljšek, zaposlen v Inlesu, delovna skupnost skupnih služb, Ribnica.

Poročila in razprava na skupščini sta pokazala probleme, s katerimi so se in se bodo še ukvarjali v sindikatih.

Ni naključje, da so dali v ospredje gospodarjenje in tiste slabosti, ki so prisotne v organizacijah združenega dela (to sta produktivnost ter delovna disciplina). V zadnjih nekaj letih nismo imeli nobenega „izgubaša“, kar je pozitivno za našo občino. Ni pa razveseljiva ugotovitev, da produktivnost oziroma storilnost peša, da je vse več pojavov kršenja delovne discipline, neopravičenih odhodov z delovnega mesta (med rednim delom in to v gostinske lokale) itd. Vse to kvari lik delavca, samoupravljalca. Skozi razpravo se je kakor rdeča nit vlekla skrb, kako gospodariti v zaostrenih gospodarskih razmerah. Na vse delovne organizacije v občini je bil naslovljen apel: več ustvarjati, se pravi, povečati produktivnost, zaostri delovno disciplino, zmanjševati stroške, varčevati z materialom, uvesti dosledno nagrajevanje po delu, saj je glede tega še marsikaj nedorečenega, posebno pri nagrajevanju režijskih in pisarniških delavcev.

V sindikatih se zavzemamo za pravičnejše nagrajevanje de-

lavcev v trgovini ter delavcev v prosveti in v vzgojno-varstvenih ustanovah. Delo teh delavcev je premalo vrednoteno v primerjavi z delom v drugih delovnih organizacijah, kjer je zahtevana manjša izobrazba in so delovna opravila manj zahtevna.

V sindikatih vedo, da je problematika pridobivanja, ustvarjanja in razporejanja dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih stalno prisotna. Prav tako vedo, da je

potrebno, poleg dobrega gospodarjenja, tudi pravično nagrajevanje po ustvarjenem delu. Imamo lepo napisane samoupravne akte, ki delijo pravico do osebne dohodka, toda ali resnično omogočajo pravično nagrajevanje po ustvarjenem delu?

Sindikati se morajo v delovnih organizacijah skupno z organi samoupravljanja in poslovnimi organi prizadevati za večji izvoz. Gre dejansko za to, da bo sleherni delavec zagret za večji izvoz, da bo vedel, da njegova socialna varnost že postaja odvisna od planiranega in realiziranega izvoza v njegovi delovni organizaciji. V nasprotni smeri pa bi morali tudi delavce čim bolj podrobno seznanjati z izvozno problematiko, s težavami in uspehi, tako da se bodo čutili soodgovorne za izvoz.

Riko iz Ribnice sodi med največje izvoznike v občini Rib-

nica. Izvoz se iz leta v leto strmo povečuje, v zadnjem času tudi na konvertibilno področje. Izvozno politiko imajo pravilno naravnano, to se odraža tudi pri osebnih dohodkih, ki delno odstopajo od povprečnih OD v občini.

V Inlesu iz Ribnice so lani manj izvozili, kot so planirali. Letos so v tej delovni organizaciji napeli vse sile za povečanje izvoza. Med izvozniki so tudi tozd Pletilnica Sodražica, ITPP Ribnica, delovna organizacija Eurotrans Ribnica pa ustvarja devize s tovrstnim prometom v tujini.

Vprašanje razvoja kmetijstva je tudi v naši občini čedalje bolj prisotno. Nosilec razvoja je Kmetijska zadruga Ribnica. V tej smeri je KZ že precej naredila, zlasti pri organiziranju kmetij za tržno proizvodnjo. Sindikati so živo zainteresirani za razvoj kmetijstva. Zato je samo po sebi umevno, da so na skupščino povabili tudi delegacijo kmetov — kooperantov, od katerih smo slišali o prizadevanju za napredek kmetijstva in živinoreje ter o tem, kako je pri njih z delovno storilnostjo, ki je znatno večja kot pa v združenem delu.

Spričo vse večjega pomena pridelovanja hrane bo potrebno še precej storiti za intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo, saj je znano, da imamo precej ornih površin neobdelanih ali celo zapuščenih. Zato bomo morali v naši občini več storiti za povečanje pridelave tistih poljščin, ki pri nas dobro uspevajo. Ne gre pozabiti, da smo neposredno kmetijsko zaledje Ljubljane, ki je zainteresirana za tržne kmetijske presežke. Zaostreni gospodarski položaj in nenehna rast cen neugodno vplivata na ohranjanje življenjskega standarda delavcev, zlasti tistih z nizkimi osebnimi dohodki. Razumljivo je, da padanje realnih osebnih dohodkov povzroča težjo po povečanju osebnih dohodkov izven okvirov rasti dohodka. Zato je marsikdo prisiljen iskati v prostem času še dodaten vir dohodka. To pa slabi delovno sposobnost, manjša interes delavca za večjo produktivnost v delovni organizaciji.

Na sindikalni skupščini je bila izpostavljena tudi kadrovska politika v organizacijah združenega dela. Sindikati bi morali imeti več vpliva na kadrovanje tistih delavcev, ki opravljajo delovna opravila kot vodje izmen, obratovodje, šefi oddelkov itd. Prav ti ljudje so zelo pomembni v verigi delov-

Volitve 1982 smo kot celotno ugodno ocenili. O tem govore tudi volilni izidi tako v združenem delu kot krajevnih skupnostih. Ugodna ocena velja tudi za tehnični del volilnih opravil. Volišča, čeprav marsikje v majhnih in skromnih prostorih, so bila povsod lepo urejena, okrašena z zastavami, s cvetjem. Volilni odbori, zelo veliko mladih je bilo tokrat v njih, so prijazno pojasnjevali za marsikoga dokaj zapleten volilni postopek. Na fotografiji: z volišča v Dolenji vasi.

nega procesa, ker so v stalnem stiku z delavci.

Pogovor je tekel tudi o študentski politiki. Delovne organizacije štipendirajo precejšnje število mladih, le malo štipendistov pa ima v podjetjih, ki jim dajejo štipendije, po končanem šolanju zagotovljeno zaposlitev.

Glede dovoljevanja socialnih štipendij pa je bilo rečeno, da nekateri prejemaajo štipendijo, čeprav do nje zavoljo dobro situiranih staršev niso upravičeni. Zato sindikati predlagajo, naj se opravi pregled vseh prejemnikov socialnih štipendij.

V poročilu o delu sindikatov smo prebrali nekaj besed o inovatorstvu. Že nekaj let ne znamujemo nikakega napredka na področju inovatorstva, čeprav vemo, da je med posameznimi delavci precejšen interes za izumiteljstvo. Za izboljšanje stanja na področju izumiteljstva in inovacij se bodo morale osnovne organizacije in občinska organizacija sindikatov angažirati v večji meri. V vsaki delovni organizaciji bi morali imeti nekoga, ki bi bil pobudnik za inovacije. Prav tako bi morali

imeti v vseh ozdih pravilnik o nagrajevanju inovatorjev. Nagrajevanje inovacij in izumov bi moralo biti za delavce spodbudno, tako da bi ljudi navajalo k razmišljanju in inovacijam. V ta prizadevanja naj bi se tvorno vključila tudi občinska raziskovalna skupnost.

Pravočasno in temeljito obveščanje delavcev je sestavni del sindikalnega delovanja. Občinski svet Zveze sindikatov se je tega zavedal, zato je osnovne organizacije sindikatov spodbujal k temu, naj poskrbijo, da bodo delavci o vseh važnejših zadevah in odločitvah obveščeni pravočasno.

Nekaj delovnih organizacij, kot so Riko, Inles in še nekatere imajo tovarniške časopise. Velikega pomena za obveščeno delovnih ljudi in občanov je občinsko glasilo Rešeto, ki se je med ljudmi že zelo uveljavilo.

Delovanje sindikatov je povezano z delom delegacij. Sindikalne organizacije so bile v organizacijah združenega dela nosilke vodilnih priprav in kandidacijskih postopkov pa tudi pri izvedbi volitev so imeli sindikati pomembno vlogo. Ocen-

jujemo, da kljub določenim uspehom v delovanju delegacij še vedno nismo uspeli razviti pravih razmerij med delegacijami, samoupravnimi organi, strokovnimi službami in družbenopolitičnimi organizacijami.

Navedene slabosti bomo opravili s političnim usposabljanjem delegatov in s podporo družbenopolitičnih organizacij. Imamo nove delegacije, nove delegate, zato bo potrebno z usposabljanjem pričeti čimprej.

Januarja in februarja letos smo imeli letne občne zборе osnovnih organizacij sindikata. Na teh zborih so člani ocenili svoje delo, izvolili nova vodstva in sprejeli delovne usmeritve.

Nova sindikalna vodstva se že spoprijemajo z mnogimi odgovornimi nalogami. To je bilo poudarjeno tudi na volilni skupščini.

Na skupščini je bilo podčrtano, da so se sindikati pri svojem delovanju prizadevali za podružbljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite. V vseh akcijah NNNP v zadnjem obdobju so bile osnovne organizacije ZS aktivni dejavniki.

Na sindikalni skupščini smo sprejeli delovne usmeritve. Bogato napotilo za delo sindikatov je dal tudi 9. kongres ZKS, čigar smernice bomo morali uresničiti pri praktičnem delu v organizacijah združenega dela. Pred nami sta tudi 10. kongres slovenskih sindikatov in 9. kongres ZSJ. Torej bo za sindikate dovolj dela.

K. ORAŽEM

REŠETO

Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Ljudstvo je hotelo postati gospodar lastne usode

„... Komunistična partija Jugoslavije, ki je veliko pred okupacijo opozarjala na naraščajočo nevarnost fašizma in se vsestransko pripravljala na obrambo države, je bila možna popeljati narode v oboroženo vstajo proti tujim fašističnim okupatorjem. V tem je dosegla uspeh zato, ker se je naše narodnoosvobodilno gibanje od prvega dne bojevalo z geslom narodne osvoboditve, bratstva in enotnosti ter uvajanja zares demokratične ureditve v novi Jugoslaviji, v kateri bo volja širokih ljudskih množic zares prišla do veljave. Ljudstvo je množično odhajalo v boj zato, ker ni želelo, da bi se vrnilo stare razmere, ker se je dokončno prepričalo o izdaji buržoazije na oblasti, ker je hotelo čimprej pognati čez mejo vse okupatorje, ker je želelo prepričati medsebojno uničevanje ljudstva in ker mu je KPJ od začetka odpirala pogled v prihodnost, ko bodo položeni temelji nove skupnosti enakopravnih narodov, v kateri bo ljudstvo gospodar lastne usode. Uspeh je dosegla zato, ker si je od prvega dne vstaje za rešitev enega najusodnejših in najpomembnejših vprašanj določila nalogo doseči enotnost med jugoslovaskimi narodi, hkrati pa tudi enotnost množic slehernega naroda posebej.

Narodnoosvobodilni boj je nosil s seboj svobodo, enakopravnost in bratstvo vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, to je pa tudi ena največjih pridobitev naše revolucije ...”

T I T O (1978)

GLAVNI DOBITEK

„Tisti milijonček pa, o tem bodi prepričan, pa vseeno vzamem!” pravi upokojeni profesor Brvar skoro sorodniku, bančnemu ravnatelju Bobiču v komediji Glavni dobitek. Komedija je bila v zadnjem letu dni že druga predstava dramske skupine KUD France Zbašnik iz Dolenje vasi. Premiera je bila 2. januarja, igralci pa so nastopili kar štirikrat — dvakrat doma v Dolenji vasi, dvakrat v Ribnici in v Kočevski Reki. Igro si je ogledalo okrog 1800 gledalcev. Za jesenski in zimski čas obljublajo igralci iz Dolenje vasi nove predstave.

PIONIRSKO REŠETO

Skoro v vsaki številki Rešeta namenjamo precej prostora prispevkom mladih iz posameznih šol. Večkrat si sposodimo iz šolskih glasil najzanimivejše prispevke, pogosto pa nam mladi tudi pišejo samostojne članke o različnih zanimivih stvareh, ki so se pri njih dogodile ali so jim bili priča. V prihodnje želimo še več prispevkov naših šolarjev iz vseh šol, da bi bilo pionirsko Rešeto še bolj zanimivo.

Tokrat smo dobili več prispevkov pionirjev iz celodnevne šole v Dolenji vasi.

ODKRIVALA SEM SPOMENIK

Ponosna sem, da sem smela sodelovati pri odkritju spomenika revoluciji in vstaji v Ribnici 26. marca letos.

Pri pionirskem odboru smo izvolili štiri delegate, ki naj bi se udeležili proslave ob občinskem prazniku in odkritja spomenika v Ribnici. Med njimi sem bila tudi jaz.

V petek, 26. marca, smo se odpeljali z avtobusom v Ribnico. Najprej smo šli v dom JLA, kjer smo se zbrali pionirji iz vseh šol. Bila sem med desetimi pionirji iz vse občine, ki smo ostali na seji skupščine. Ko se je seja pričela, smo šli v dvorano in si ogledali kulturni program. Nato smo čestitali predsedniku občine. Po seji je bilo odkritje spomenika pred trgovino. Najprej smo poskusili sami, nato pa je šlo zares. Zbralo se je res veliko ljudi. Pionirji — delegati smo stali okrog spomenika. Zelo lepo je bilo, ko sta na koncu dva pionirja odkrila spomenik. Jaz sem položila k spomeniku lepo ikobano, neka pionirka pa je v imenu vseh ribniških pionirjev sprejela spomenik v varstvo.

Dogodek bo vsem pionirjem, ki smo sodelovali v proslavi, ostal v najlepšem spominu.

MAJA GRIVEC

STRELJALI SMO Z ZRAČNO PUŠKO

Učenci 3. in 4. razreda smo 9. aprila streljali z zračno puško. V šolo sta prišla dva tovariša — rezervna vojaška starešina in prinesla dve zračni čuški, naboje in papirnate tarče. Najprej sta nam pojasnila, kako se strelja, nato pa smo v telovadnici tudi streljali.

Najprej so bili na vrsti dečki, potem pa smo streljale tudi deklice. Nekateri so bili boljši, drugi slabši. Vsak je strelal petkrat. Kasneje so lahko streljali tudi učenci 2. razreda.

Po streljanju smo se pogovarjali o spehu. Želimo si, da

bi kaj takega še večkrat počeli v celodnevni šoli. Ko bomo prihodnjič streljali, bomo že bolj-ši.

BETKA HREN

ODPRTI DAN ŠOLE

Na šoli v Dolenji vasi smo imeli 13. aprila odprt dan šole. Vsi starši so si lahko prišli ogledat delovanje celodnevne šole.

Največje zanimanje je bilo pri matematični uri. Učenci nismo bili tako pogumni in razposajeni, kakor kadar smo sami s tovarišico. Po odhodu staršev smo bili spet živahnješi.

MARTINA STARC

SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Za svetovni dan zdravja smo učenci obiskali težje bolnike v krajevni skupnosti in jih obdarili s skromnimi darili.

S Florijano sva obiskali starejšo žensko, ki slabo vidi in je tudi drugače bolehnna. Živi pri hčerki, ki lepo skrbi zanjo. Bila je vesela najinega obiska in skromnega darila. Pri njej sva bili precej časa. Bili sva srečni, da sva nekoga razveselili.

ANDREJA POGORELC

S sošolko Karmen sva obiskali bolno Žagarjevo teto. Sedela je na kavču in naju najprej zamenjala za hčerko. Komaj sva ji dopovedali, da sva iz šole in da ji ob svetovnem dnevu zdravja prinašava jabolka in šopek pomladanskega cvetja. Vprašali sva jo, če ji lahko kaj pomagava. Teta je bila obiska zelo vesela in se je nama lepo zahvalila.

BETKA HREN

Martina je obiskala bolnika na invalidskem vozičku. Prosil jo je, da bi ga kdaj na vozičku odpeljala na cesto in malo po vasi. Martina bo obljubo izpolnila.

RAZNAŠAMO „REŠETA“

V šoli imamo dobro organizirano raznašanje časopisa Rešeto, pa tudi drugih obvestil, okrožnic in podobno. Učenci smo razdeljeni po vaseh. Vsak ima na skrbi določeno število hiš v vasi. Tovarišica nam da toliko časopisov, kolikor hiš je, in nato oddamo Rešeto v hišo ali poštni nabiralnik. Tako še isti dan ljudje v vsaki hiši dobijo, kar jim je namenjeno Po Hribu v Dolenji vasi raznašam časopis z Matejo in Vladko. To delo zelo rade opravljamo.

MAJA

Učenci osnovne šole smo letos sodelovali že na več proslavah. Nazadnje smo pripravili proslavo pred 1. majem. Sodelovali so še folklorna skupina in vojaki iz Ribnice. Na proslavi je bilo veliko ljudi.

Doslej smo iz naše šole že dvakrat nastopili s programom

za vojake v Ribnici. Vojaki so nas vedno lepo sprejeli.

MAJA

PIONIRSKA ANKETA

Pionirji osnovne šole v Ribnici bodo 40-letnico pionirske organizacije počastili s posebno številko časopisa Krošnja. S tem bodo počastili tudi 90-letnico rojstva predsednika Tita.

Ker nameravajo v Krošnji pisati tudi o delu pionirjev v preteklosti, so se s posebno anketo obrnili na več občanov, ki danes sicer niso več pionirji, so pa včasih bili. Povprašali so jih, česa se najbolj spominjajo iz dni, ko so bili pionirji, in katero je njihovo neizbrisno doživetje s pionirji.

Želje ribniških pionirjev

Ob letošnjem občinskem prazniku so nam Alenka, Maja, Beti in Špela, članice nižje skupine literarno dopisniškega krožka na osnovni šoli dr. F. Prešerna v Ribnici v imenu vseh pionirjev poslale za vse občane naše občine naslednje tople želje: „Ribnica praznuje svoj občinski praznik 26. marec že veliko let. Letos praznujemo tudi 900-letnico našega kraja. Vsem občanom želimo prijeten praznik ob visokem jubileju in še posebej želimo:

- da bi občani še naprej obnavljali svoj kraj
- da ga ne bi zapustili
- da bi bili v Ribnici vsi zadovoljni
- da bi bili vsi ljudje enakopravni
- da bi bila Ribnica še lepša
- da bi bila lepo urejena in očiščena
- da bi drug drugemu pomagali
- da se ne bi prepirali
- da bi več delali.”

Kaj naj rečemo ob teh toplih željah mladih? Le hvala in to, da tudi mi vsi želimo, naj bi bilo tako!

11. KONGRES ZSMS NOVO MESTO

3. delovno – proizvodno tekmovanje kovinarjev občine Ribnica

RIKO – ITPP 20. IN 21. MAJ 1982

Proizvodno – delovna tekmovanja kovinarjev so pravi prisphevek k izboljšanju proizvodnje, povečanju produktivnosti dela in kvalitete dela pri izvajanju stabilizacije gospodarstva, k boljši organizaciji proizvodnega procesa in dela v celoti, poseben prispevek pa dajejo tudi pri razvoju samoupravnih odnosov v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu.

Proizvodno – delovna tekmovanja se razvijajo v vseh vejah industrije. Vse bolj jih spremljajo široke množice kot svojo lastno potrebo, kar potrjuje pravilno usmerjenost tekmovanj. V tozkih, samoupravnih in drugih skupnostih v vsej družbi vse bolj prodira spoznanje o pomembnosti ustvarjanja delavskega razreda za utrjevanje družbenoekonomske osnove združenega dela, posebno za povečanje produktivnosti dela in za razvoj tehnične kulture v naši družbi. Z organiziranimi družbenimi naporji v zadnjih letih so doseženi pomembni rezultati pri inovatorstvu, racionalizatorstvu in raznih drugih oblikah ustvarjalnega dela delavcev. Proizvodno – delovna tekmovanja postajajo svojevrstna šola samoupravljanja, delovnega in osebnega izobraževanja in dviganja tehnične kulture delavca. V tej obliki izobraževanja sodelujejo delavci različnih poklicev in profilov, kar omogoča večje učinke pri ustvarjalnem delu delavca sploh.

Praksa je pokazala, da je tekmovanje v poznavanju samoupravnih odnosov v združenem delu pomembno obogatilo vsebino proizvodno – delovnih tekmovanj in da mora poznavanje samouprave postati sestavni del vsakega proizvajalca – delovnega tekmovanja.

S konkretnimi programi in organizacijo je treba povezati

tekmovanje z naporji za povečanje produktivnosti in ekonomičnosti dela, za racionalnejše in bolj organizirano delo in poslovanje. V tem smislu morajo tekmovanja potekati vse leto v tozkih in DO. Preko leta in še posebno na koncu leta se rezultate zbere in proglasi se naj najboljše delavce.

Priznanja morajo postati del vsakdanjega življenja in dela tako, da so moralni lik delavca v skladu z načeli socialističnega samoupravljanja, s čimer tudi pospešujemo razvoj delavne sposobnosti, ustvarjanja, tovarštva in solidarnosti.

Tekmovanja morajo postati sestavni del dela in življenja delavcev v združenem delu.

Razvijati jih moramo tako, da bodo spodbuda za osebni razvoj in dviganje znanja delavca ter za razvoj tehnične kulture.

Celoten program delovnega tekmovanja kovinarjev občine Ribnica bo potekal v letu, ko moramo še z večjimi naporji vseh delovnih ljudi izbojevati nove delovne zmage v razvoju samoupravljanja, pri večanju proizvodne moči in materialnih osnov družbenega dela, pri izboljšanja delovnih in življenjskih pogojev, večji humanizaciji dela, izpolnjevanju, izobraževanju in razvijanju ustvarjalnih sposobnosti proizvajalcev, kar manifestaciji daje še poseben pomen.

3. delovno – proizvodno tekmovanje kovinarjev se ne konča in prične samo na tem nivoju, temveč je to široka akcija vseh zaposlenih delavcev v proizvod-

nji in predelavi kovin občine Ribnica.

Letošnje delovno – proizvodno tekmovanje v štirih prikolicah (varilci MAG, orodjarji, kovinostrugarji in ključavničarji) je bilo 20. (praktični del) in 21. maja (teoretični del) v delovnih organizacijah „RIKO“ Ribnica (varilci MAG, kovinostrugarji in strojni ključavničarji) in ITPP (orodjarji). Pokrovitelj tekmovanja je bil občinski odbor sindikata kovinarjev občine Ribnica.

Nagrade pri posameznih prikolicah

1. mesto – 5.000 din
2. mesto – 3.000 din
3. mesto – 2.000 din

Prvouvrščeni tekmovalci bodo zastopali občino Ribnico na 6. proizvodno – delovnem tekmovanju kovinarjev Slovenije, ki bo 11., 12. in 13. junija v občinah Krško, Črnomelj in Novo mesto.

UROŠ BREGAR

PREGLED DOSEDANJIH PROIZVODNO DELOVNIH TEKMOVANJ V OBČINI IN REPUBLIKI

- 1980 – „RIKO“ Ribnica, 2 poklica, 38 tekmovalcev
- 1981 – „RIKO“ Ribnica, 2 poklica, 36 tekmovalcev
- 1982 – „RIKO“ ITPP RIBNICA, 4 poklici ? tekmovalcev
- 1977 – Nova Gorica, 6 poklicev, 158 tekmovalcev
- 1978 – Ljubljana, 9 poklicev, 217 tekmovalcev
- 1979 – Celje, 10 poklicev, 235 tekmovalcev
- 1980 – Ljubljana, 12 poklicev, 195 tekmovalcev
- 1981 – Maribor, 13 poklicev, 145 tekmovalcev
- 1982 – Krško, Črnomelj, Novo M., 13 poklicev, ? tekmovalcev

OBČINSKI ZMAGOVALCI

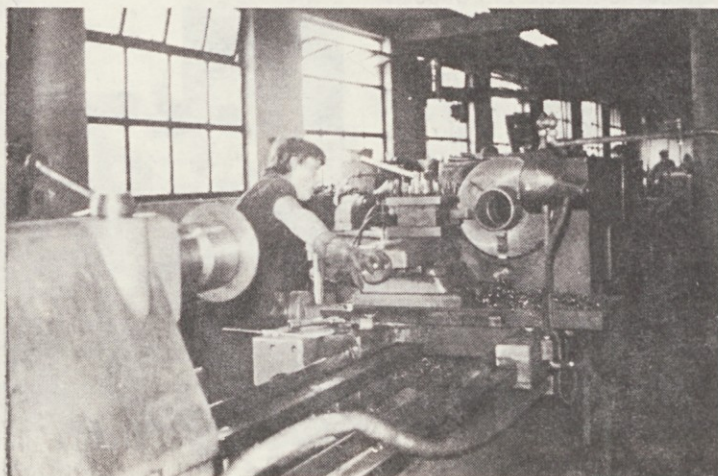
- 1980 – varilec MAG – Knavs Alojz (RIKO), Mihelič Jože (ITPP) kovinostrugar
- 1981 – Starc Jože (RIKO) – varilec MAG, Andoljšek Peter (RIKO) – kovinostrugar

U. B.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

REŠETO

Resnični govorniški dar se norčuje iz zgornosti, resnična morala se norčuje iz morale.

PASCAL

Nimam ga rad zato ker je dober, ampak ker je moj mali otrok.

TAGORE

Pekel je, če izgubiš upanje.

CRONIN

Tisti, ki dodaja zeleno pomladi, vrtnice jeseni in škrlat mladim ustnicam, ustvarja grdo to, ker laže.

RODIN

Slava je kot trg: kadar dolgo ostanete tam, se cene znižajo.

BACON

Moja metoda je, da čim skrbneje izberem temo o kateri bom govoril, potem pa o njej razpravljam z največjo lahkotnostjo.

SHAW

Vsebina samoupravnega sporazuma o ustanovitvi TKS Ribnica

Na 11. skupni seji 11. 3. 1982 sta oba zbora skupščine TKS Ribnica razglasila samoupravni sporazum o ustanovitvi TKS Ribnica, ki so ga predhodno sprejeli delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ter drugi delovni ljudje in občani, združeni v telesnokulturnih organizacijah, ter delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, ki opravljajo telesnokulturno dejavnost kot svojo glavno dejavnost, ter delavci v delovnih skupnostih telesnokulturnih organizacij kot izvajalci na podlagi člena 6. in 23. zakona o svobodni menjavi dela na področju telesne kulture (Ur. list SRS št. 35/79).

Samoupravni sporazum ima 9 poglavij. V nadaljevanju bomo opisali vsebino posameznih poglavij.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Za uresničevanje skupnih in celotnih družbenih potreb in interesov na področju telesne kulture ustanovljajo uporabniki in izvajalci na območju občine Ribnica občinsko TKS. Uporabniki in izvajalci usklajujejo in zagotavljajo potrebe in interese na področju telesne kulture s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana občinske TKS.

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti v družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosih v občinskih TKS se ureja z družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi, pogodbami in drugimi oblikami odločanja v skladu s sporazumom, statutom in zakonom. Občinska TKS je pravna oseba s sedežem v Ribnici.

II. SVOBODNA MENJAVA DELA

Predmet svobodne menjave dela so telesnokulturne in druge storitve, s katerimi se zadovoljuje potrebe uporabnikov. Sredstva, ki so potrebna za izpolnjevanje obveznosti v sodobni menjavi dela, se zagotavlja iz različnih virov.

III. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

TKS upravlja skupščina, ki ima dva zbora: zbor uporabnikov s 25 delegatskimi mesti in zbor izvajalcev s 15 delegatskimi mesti. Način delegiranja v posamezni zbor določa statut občinske TKS.

IV. NALOGE SKUPŠČINE

Skupščina občinske TKS odloča in sprejema odločitve na zasedanjih zborov. Zbora imata

ločene ali skupne seje. Če zbora ne dosežeta soglasij, se izvede usklajevalni postopek, ki je določen s statutom skupnosti. Kot novost so predvidene krajevne enote skupnosti, ki naj bi jih ustanovljali za območje ene ali več krajevnih skupnosti.

V. ORGANI SKUPŠČINE

Skupščina TKS ima predsednika in namestnika. Predsednika in namestnika imata tudi oba zbora skupščine občinske TKS. Mandat predsednika in namestnika skupščine občine TKS je dve leti, mandat predsednika in namestnika zbora uporabnikov oz. izvajalcev pa štiri leta. Predsedstvo občinske TKS ima 7 do 11 članov; predsedstvo sestavlja predsednik in podpredsednik skupščine, predsednik skupščine je istočasno predsednik predsedstva. Poleg predsedstva poznamo še:

- odbor za samoupravni nadzor
- odbor za LO in družbeno samozaščito
- odbor za podeljevanje priznanj.

Odbor za samoupravni nadzor ima pet članov. Člani tega odbora ne morejo biti odpoklicani pred potekom mandatne dobe; izjema so primeri, ki jih določa zakon. Nadzor nad zakonitostjo poslovanja in dela občinske TKS opravljajo pristojni občinski upravni organi in organi SDK. Za izvajanje nalog s področja LO in družbene samozaščite ima občinska TKS odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Odbor ima predsednika in osem članov.

VI. JAVNOST DELA

Delo občinske TKS je javno. Seje skupščine občinske TKS,

njenih zborov ter skupnih organov so javne. Za javnost dela odgovarjajo: predsednik skupščine, predsednik predsedstva, tajnik občinske TKS in vodja delovne skupnosti. Vse samoupravne splošne akte občinske TKS Ribnica se objavi v občinskem glasilu.

VII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

TKS občine Ribnica ima naslednje samoupravne splošne akte:

- statut TKS Ribnica
- samoupravni sporazum o temeljnih plana TKS Ribnica (1981 – 1985)
- plan in program TKS Ribnica za tekoče leto
- poslovnik skupščine TKS Ribnica
- druge samoupravne splošne akte, ki so potrebni za nemoteno delovanje TKS Ribnica.

VIII. POSTOPEK SPREJEMANJA SPORAZUMA

Osnutek sporazuma obravnava skupščina občinske TKS

in ga da v javno razpravo. Na podlagi pripomb javne razprave izvršni odbor občinske TKS pripravi predlog sporazuma in ga posreduje v sprejem skupščini občinske TKS.

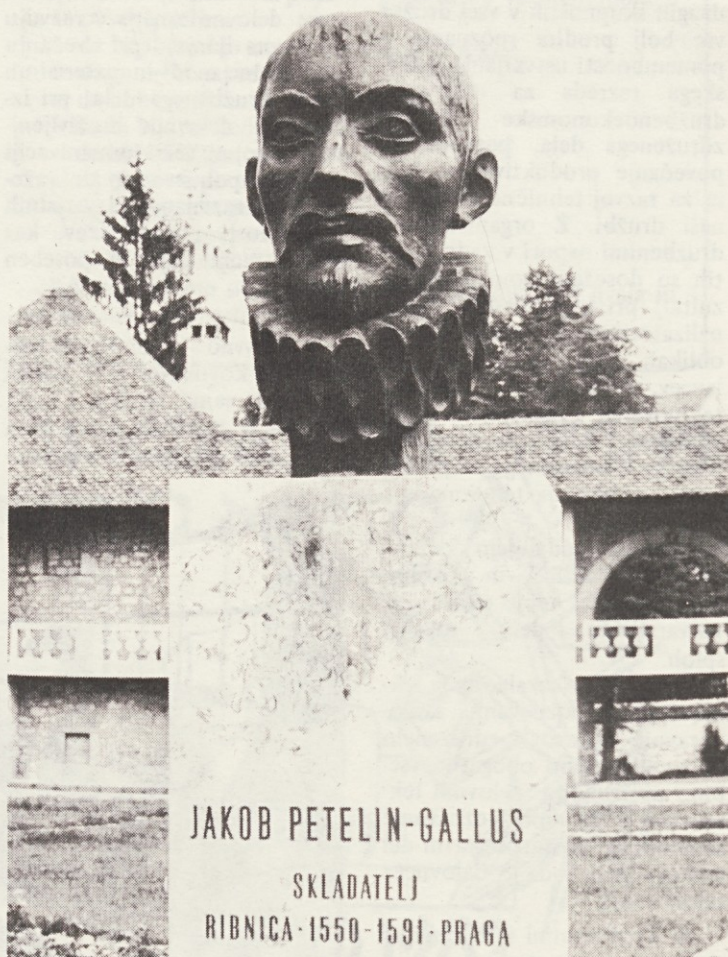
IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Spremembe in dopolnitve sporazuma se sprejme po istem postopku, kot velja za njegovo sklenitev. Sporazum začne veljati, ko da soglasje izvršni svet skupščine občine Ribnica.

Z uveljavitvijo tega sporazuma preneha veljati samoupravni sporazum, ki je bil sklenjen 23. decembra 1974.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske TKS se objavi v občinskem glasilu, REŠETO'.

TELESNOKULTURNA
SKUPNOST
RIBNICA

Vsi podprli humano akcijo!

DEBELI „RIKA“ IN „INLESA“ NEODLOČENO, ZLATA SELEKCIJA NEDELJSKEGA SLAVILA

Dan pred občinskim praznikom je bil ribniški Šporni center razprodan do zadnjega sedea. Zbralo se je okrog 2.000 gledalcev, ki so si ogledali zanimivi tekmi debelih Rika in Inlesa ter zlate selekcije Nedeljskega in Ribničanov. Cisti dobiček prireditve je bil namenjen za izgradnjo počitniškega doma Zveze paraplegikov Slovenije. Ribničani smo spet dokazali, da znamo biti humani in vedno priskočiti na pomoč, kjer je potrebno. Treba je povedati tudi to, da so vsi igralci, godba in vodstvo že s samo udeležbo pripomogli k uspešnosti prireditve, obenem pa so tako kot obiskovalci kupili vstopnice. Verjetno je malo prireditev, kjer tudi nastopajoči pridejo v dvorano le s kupljeno vstopnico.

Prva tekma „debeluhov“ se je končala z neodločenim rezultatom 4:4, vendar so bili po skupni teži zmagovalci rikovci.

Za ekipo Inlesa so nastopili: Urbančič, Lesar, Adamič-I., Pucelj, Kozina, Oblak, Nigerle - 2, Kovačič, Virant, Oražem, Gruđen, Ponikvar, Tuzovič - 1.

Za Riko pa so nastopili: Žnidaršič, Prelesnik - 1, Arko - 1, Lovšin, Starc, Bartol, Marinšek - 1, Henigman, Šteblaj, Turk, Škrabec, Zobec, Pucelj - 1, Peterlin, Merhar.

Kot vrhovni sodnik se je ribniški publiki predstavil Cenetov Janez, njegova desna roka pa je bil Plevevčkov Metod. Za dobro počutje igralcev, „štimumgo“ in

pravo „dozo“ sta poskrbeli Fanika in Marija.

V drugi tekmi so se predstavila znana športna imena, bivši državni reprezentanti, ki so osvajali olimpijske medalje, svetovna in evropska prvenstva: Cerar, Oblak - 3, Daneu - 1, Albreht, Ilja, Fornezzi - 1, Pogačnik, Papič - 4, Pavčič - 2, J. Pavčič, Seme - 2, Klemenc - 1.

Za ekipo Ribničanov so nastopili: Šilc - 1, Pelc, Škrabec, Bajde, Hojč - 2, Popovič, Radič - 1, Đokić, Indihar, Nosan - 1, Henigman, Kersnič - 2, Tuzovič, Selšek - 3, Dezordo, Pogorelc.

Končni rezultat je bil 14:10 za Nedeljski, kar pa ni pravi odraz moči na igrišču, saj so bili Ribničani večji del igre enakovredni nasprotnik. Upoštevamo lahko tudi izjavo kape-tana Ribničanov Staneta Škrabca (sicer gen. dir. Rika) pred tekmo. Povedal je: „Ribničani so znani kot dobri ljudje in zato naj se nedeljci ne veselijo preveč, če zmagajo, saj jim bomo

to pustili. Da pa so zlata selekcija, ne pomeni nič, saj je vrednost lesa (Ribničani) na svetovnem tržišču večja od zlata.

UROŠ BREGAR

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

REŠETO

Zlata selekcija Nedeljskega in Ribničanov

Obe ekipi debelih. Rezultat zadovoljiv (4:4)

POTROŠNIKI

Potrošniški svet mora biti v stalnem stiku s potrošniki. V ta namen zbira pripombe, mnenja, predloge, pritožbe in kritike glede možnosti zadovoljevanja življenjskih potreb...

Zato je potrošniški svet sklenil, da za zbiranje pritožb in predlogov priskrbi poseben nabiralnik na sedežu krajevne skupnosti Ribnica.

Pričakujemo vaše pripombe in predloge.

KRAJEVNA SKUPNOST
RIBNICA

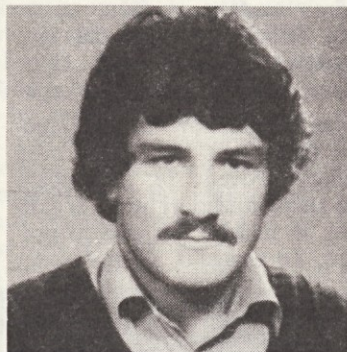

Nogomet v Riku

MONTAŽA II PRED KOMUNALNO OPREMO IN DSSS

Mirko Mohar, prvi strelec NLR (28 zadetkov).

Janko Kljun (DSSS), prvi vratar prvenstva.

Končala se je nogometna liga Rko 81 – 82, ki je potekala od začetka decembra do konca marca. V štirih mesecih je bilo odigranih kar 66 tekem. Posebej je razveseljivo to, da so bile vse tekme odigrane po razporedu (ni bilo prelaganj in zastojev), kar kaže na resnost, interes in zadovoljstvo vseh sodelujočih igralcev. V zadnjem kolu je prišlo do odločitve o zmagovalcih in nosilcih medalj. Negotovost je potekala vse do zadnje tekme, ko sta se srečali vodilni ekipi prvenstva Montaža II in Komunalna oprema iz Ljubljane. Zmagala je Montaža II s 3:1 in postala prvi zmago-

valec NL „RIKO“. Tretje mesto je osvojila ekipa DSSS pred GT-10; zbrali sta enako število točk, vendar je odločala o razvrstitvi gol razlika. Ekipa Strojne je osvojila pokal za „Fair play“, saj v vsem prvenstvu niso imeli niti ene izključitve. S petini goli prednosti pred prvim zasledovalcem Piškurjem (KO-23) je prvi strelec lige Miro Mohar – Montaža II, ki je dosegel v 11 tekmah kar 28 golov, tretji pa je Ambrožič – 21 iz ekipa S-7RF. Med vratarji je pokal osvojil Janko Kljun iz DSSS, ki je prejel vsega 12 golov, drugi je Kalajžič (S-125) – 17 in tretji Abrahamsberg (MII) – 16, vendar s tekmo manj.

Ob zaključku je bila revija nogometa, sestali pa sta se v prvi tekmi reprezentanci Montaže I in Montaže II (samo igralci iz ekip zaposlenih v teh obratih), v drugi tekmi pa je nastopila okrepljena ekipa Komunalne opreme proti Selekciji ostalih ekip.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Zmagovalna ekipa NL Riko 81/82 – Montaža II. Stojijo: Tomšič, Okoren, Abrahamsberg, Dezordo. Čepijo: Ruparčič, Obranič, Mestel in Oberstar. Odsotna Fink in Mohar

Končna lestvica NL „RIKO“ 1981–82

1. Montaža II	11	9	1	1	50:18	19
2. KOMUNALNA OPREMA	11	8	1	2	61:23	17
3. DSSS	11	7	1	3	30:12	15
4. GT-10	11	6	3	2	39:26	15
5. S-125	11	6	2	3	39:17	14
6. S-7RF	11	6	1	4	42:22	13
7. MONTAŽA I	11	4	1	6	29:23	9
8. ICR	11	4	1	6	28:38	9
9. PROTOTIPNA	11	3	1	7	27:47	7
10. OPD	11	3	0	8	18:59	6
11. Strojna	11	2	0	9	15:33	4
12. Ricomag	11	2	0	9	16:64	4

UROŠ BREGAR

Stane Adamič občinski prvak v streljanju z zračno puško

Podeljene značke dobrim in odličnim strelcem

Zveza strelskih družin občine Ribnica je ob 900-letnici Ribnice in v čast občinskega praznika priredila v četrtek, 25. 3., občinsko prvenstvo posameznikov v streljanju z zračno puško serijske izdelave.

Tekmovanje je potekalo na strelišču SD Riko edina v občini ima moderno avtomatsko strelišče s štirimi strelnimi mesti, ki odgovarja vsem propozicijam in normam SZJ) v seriji 40+10.

Obenem so se tekmovalci borili tudi za osvojitve značke dobrega in odličnega strelca po noramh, ki jih predpisuje Strelska zveza Jugoslavije. Za značko odličnega strelca je bilo treba nastreliti 320 krogov, za dobrega pa 280. Nastopilo je 20 članov strelskih družin iz Rika, Velikih Poljan, Ribnice in Loškega potoka.

Zmagal je Stane Adamič s 348 krogi pred Antonom Sam-

so s 345 krogi (oba SD Riko), tretje mesto pa je osvojil Andrej Puželj (SD Ribnica) s 329 krogi. Vsi trije so prejeli pokale, diplome in značke odličnega strelca. Značke dobrega strelca pa so prejeli: Jože Bartol (307), Alojz Gregorič (295), Ivan Kozina (295), Filip Samsa (295), Ivan Zobec (294), Marjan Češarek (290), Jože Klun (289), Jože Debeljak (288), Janez Ponikvar (286) in Franc Pertot (282).

Pokale, diplome in značke je podelil predsednik skupščine ZSD Ribnica Stanko Rus. Treba je poudariti, da poteka od 26. 2. tudi občinska liga v tekmovanju z zračno puško.

Sodeluje osem ekip s po štirimi tekmovalci: Riko I in II, Loški potok I in II, Ribnica I in II in Velike Poljane I in II. Zmagovalni ekipi bosta zastopali ZSD Ribnica v Grosuplju na regijskem tekmovanju v mesecu maju.

UROŠ BREGAR

Del trofej in priznanj SD Riko in ŠRD Riko

Kaj delamo ribniški strelci

Teče že drugo leto, odkar smo pričeli oživljati športno strelstvo v ribniški občini. Mislim, da lahko že ugotovljamo, da je bil začetek uspešen, saj so vidni tudi že prvi rezultati. Zveza strelskih družin združuje že štiri strelske družine (Ribnica, Riko, Velike Poljane in Loški potok). V začetku februarja smo tudi ribniški strelci sprejeli delovni in finančni načrt. Naša aktivnost trenutno še poteka po začrtanem programu in trudili se bomo, da bo načrt našega dela povsem uresničen.

Seveda je največji problem zagotavljanje sredstev. Naš program in pregled lanskoletnega dela ter finančni načrt za letos smo predložili Telesnokulturni skupnosti, OK SZDL, OSZS, OOZRVŠ, OKZK, Lovskim družinam Ribnica, Sodražica, Velike Poljane, Loški potok in Dolenja vas ter Oddeleku za LO, se pravi vsem, ki bi po našem mnenju morali biti zainteresirani za razvoj strelstva v naši občini in od njih pričakujemo tudi materialno podporo. Sredstva so že začela pritekati; OSZS je dal 5.000 din, OK ZK 2.000 din, LD Ribnica 3.000 din, Oddelek za LO 10.000 din. Verjetno bomo dobili tudi planirana sredstva od OO ZRVŠ ter od vseh ostalih lovskih družin (izkušnje iz lanskega leta), izpadla pa je planirana pomoč od OK SZDL. Slabo kaže tudi z našim glavnim virom, dotacijo telesnokulturne skupnosti, saj lansko leto nismo dobili niti dinarja, čeprav nam je bila odobrena dotacija v viš-

ni 27.000 din. Mislimo, da ne bi smeli vedno, ko gre za denar, pri telesnokulturni skupnosti ostati praznih rok vedno isti športi, saj se vsi zavedamo, da aktivnost lahko mnogo hitreje zamre, kakor smo jo uspeli oživiti.

Trenutno imamo v občini na razpolago 6 strelskih mest za zračno puško (RIKO — 4, DOM JLA 2). Letos in prihodnje leto se bomo skušali zadovoljivo opremiti s športnim orožjem, potem pa bo treba urediti še kakšno strelišče za zračno puško. V občinskem merilu bo treba razmisliti tudi o strelišču za MK orožje, vojaško puško ter glinaste globe, saj smo ena redkih občin, ki nima praktično niti enega registriranega strelišča, čeprav imamo močan garnizon JLA, pet lovskih družin, štiri strelske družine ter še precej ostalih organizacij in teles, ki bi jim to prav prišlo.

Naj končamo z ugotovitvijo, da je strelstvo v naši občini aktivno, da je v strelskih družinah do sedaj včlanjenih 221 članov, da je nekaj strelcev že doseglo kvaliteto republiškega nivoja (Stane Adamič in Anton Samsa SD Riko ter Andrej Puželj SD Ribnica). Naj bo to poziv vsem da razmislijo o ustanovitvi novih družin. Tu mislimo predvsem na KS Dolenja vas in Sodražica ter na Jules Ribnica.

ZSD Ribnica bo nudila vso pomoč pri registraciji ter nabavi orožja ter streliva.

Tajnik ZSD Ribnica
BARTOL JOŽE

Vendar je bilo ugotovljeno tudi, da bančna kreditna politika ne more delovati izven celotnega delovanja ostalih dejavnikov (OZD, TOZD, DPS) in le premoščati neuskkljenost in neorganiziranost ostalih dejavnikov.

4. Ob sedanjih prizadevanjih za ekonomsko stabilizacijo je nujno združiti vse razpoložljive gospodarske zmogljivosti in akcijo gradnje določenega števila stanovanj uresničiti v kar največji možni meri.

5. Gradbene delovne organizacije ne bodo več mogle graditi po starem „za trg“, temveč bodo morale imeti čvrsto jamstvo investitorjev o zagotovitvi sredstev za gradnjo posameznega objekta na osnovi že sklenjenih pogodb z investitorji in bankami. Zavračati je treba vse pritiske po uvedbi gradnje „za trg“ tudi s tem, da se bodo v pripravo gradnje vključevali tudi posamezniki — pričakovalci stanovanj. Dosedanji poskusi organiziranosti delavcev in občanov v tej smeri dajejo dokaj solidno osnovo za nadaljnje delo.

6. Zato je treba povsem konkretno in operativno izvajati program družbenega dogovora o racionalizaciji stanovanjske gradnje na vseh ravneh.

Pri vprašanju cen stanovanjske gradnje je bilo ugotovljeno, da cene naraščajo zunaj vseh družbeno sprejemljivih okvirov, ali pa so posledica neuskkljenega in prepočasnega dogovarjanja dejavnikov v oblikovanju cen, ker objekt ni pravočasno dokončan in ni mogoča vselitev pričakovalcev stanovanj. Tako rastejo cene m² stanovanjske površine, česar se ne da opravičiti z ničimer.

7. Prehod na ekonomske stanarine poteka prepočasi in s preniknimi stopnjami povečanja letno. Ribnica je v tem primeru med prvimi občinami, ki se je v planskem obdobju približala ekonomskim stanarinam in jih bo v letu 1982 povečala le za 5 % (s 1. julijem). Prav zato so stanarine v Ribnici višje kot pa npr. v Kočevju za točkovno enako ovrednotena stanovanja. (Povišanje stanarin v Kočevju bo za leto 1982 15–16 %).

V Ribnici, Sodražici in Loškem potoku imamo zgrajena urbana naselja, kjer je normalno, da pri družbenih stanovanjih nastajajo še drugi stroški, ki jih je dolžan vsak stanovalce

redno mesečno poravnovati. To so predvsem: obratovalni stroški, kurjava, smetarina, kanalizacija itd. Dogaja se, da zaradi nezmožnosti plačevanja vseh teh obveznosti stanovalci zamenjujejo stanovanja za slabša, starejša, brez centralnega ogrevanja, ali pa se delavci ne želijo vseliti v nova stanovanja. Pri vsem tem smo skorajda brezbržni do tistih, ki so v družbenih stanovanjih, a svojih obveznosti ne poravnajo. Tu mora nastopiti hišna samouprava (skupnost stanovalcev, svet stanovalcev in hišni svet) ter ob pomoči samoupravne stanovanjske skupnosti (seveda če ji je skupnost stanovalcev dala tako pooblastilo) storiti vse, da do takih primerov ne pride več.

Zakon o stanovanjskem gospodarstvu in zakon o stanovanjskih razmerjih točno določata, kakšne so pravice in dolžnosti stanovalca, delovne organizacije, ki je delavcu stanovanje dodelila, in samoupravne stanovanjske skupnosti.

Problem hišne samouprave je treba v naši občini razrešiti v najkrajšem času. Ustanoviti moramo skupnosti stanovalcev, sprejeti potrebne samoupravne akte (statut in SaS), svete stanovalcev in hišne svete, ki morajo biti dejansko odraz hotenja stanovalcev o dobrem gospodarjenju s stanovanji v družbeni lasti. Skupnosti stanovalcev se morajo povezovati v svete stanovalcev pri krajevnih skupnostih, le-ti pa delegirajo svoje delegate v zbor uporabnikov samoupravne stanovanjske skupnosti. Samo tako dogovorjena in vsestranska dejavna hišna samouprava bo kos nalogam, ki jih nalagata oba zakona.

ANDREJ TOMŠIČ

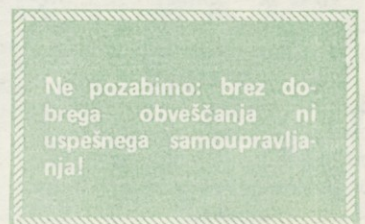
Samoupravljanje stanovalcev

Na področju stanovanjskega gospodarstva je sprejeta vrsta jasnih stališč, priporočil, usmeritev in zakonskih aktov (zakon o stanovanjskem gospodarstvu in zakon o stanovanjskih razmerjih), ugotovitev sindikatov in RK SZDL s posvetovanja o stanovanjskem gospodarstvu v oktobru preteklega leta. Naj povzamemo glavne ugotovitve!

1. Delovni ljudje in občani so vse premalo seznanjeni s skupnimi osnovami za zagotavljanje in usklajevanje družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, zlasti pa ne poznajo dovoj celovito pravic in obveznosti, ki izhajajo iz obeh navedenih zakonov.

2. Pospešiti je treba izdelavo dokumentov na področju stavbno-zemljiškega in komunalnega gospodarstva. Istočasno je potrebno vztrajati na razmerju 60:40 % v korist družbeno usmerjene stanovanjske gradnje, oziroma to razmerje prilagoditi konkretnim okoljem, vendar ne na škodo reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev.

3. Eden izmed pomembnih dejavnikov v kompleksni stanovanjski gradnji so razpoložljiva bančna sredstva. Ugotovljeno je bilo, da je kreditna zmogljivost bank padla, obenem pa so se realno znižala tudi sredstva občanov s hranilnimi vlogami.

Dr. Pille:

ČLOVEKOVA ANATOMIJA

Peto poglavje:
DENARNICA

Denarnica je najbolj občutljivi del človekovega telesa. Človek jo prenaša s seboj v podlagi, v hlačnem žepu ali pa v ročnem prtljažniku.

Denarnica utripa tako kot človekovo srce. Razlika je samo v tem, da srce utripne 200-krat v minuti, denarnica pa enkrat na mesec. Na plačilni dan se napne, potem pa za mesec dni usahne. Za vse to so krivi Feničani, ki so izumili denar. V denarnici je nekaj denarja, kot je v človekovem telesu nekaj litrov krvi. Brez enega in drugega bi človek umrl in bi se potem po našem planetu sprehajale samo še afne igliste.

Kot pri ljudeh je tudi pri denarnicah. Imamo suhe in debele. Z debelimi se preživljajo debeluharji, s suhimi suhci, ki so v ogromni večini. Razlika med človekovo krvjo in njegovo denarnico je samo v tem, da mu kri jemljejo dohtarji, denarnice pa lopovi. Kri dajemo prostovoljno, denarnic pa doslej še ne.

Človek ženskega spola nosi denarnico največkrat v cekarju. V cekarju so: solata, peteršilj, „kofe“ in hlačne nogavice, na vrh vsega pa denarnica. To daje lopovom izredno priložnost, da se dokopljejo do tega dragocenega dela človekovega telesa, kar ima lahko hude duševne in telesne posledice.

Nekateri ljudje nimajo denarnic, pa kljub temu še dihaajo. Vsebinsko denarnic nosijo kar po žepih in to jih rešuje pred smrtjo, ker imajo še vedno dovolj za veliko pijače in malo jedade.

Denarnica se ne rodi skupaj s človekom, ampak mnogo pozneje.

Porodničnici za denarnice se reče TOZD Usnjeni in plastični izdelki. Ta sestavni del človekovega telesa zbolijo samo takrat, kadar mu zmanjka življenjskega soka — denarja. V takem primeru ne pomagajo ne injekcije ne toplice ne aspirin in tudi nobena druga žavba na svetu.

To je zelo žalostno za človekovo zdravje, ker mora v hudi bedi čakati na naslednjo plačo.

Ko človek zapusti ta svet, je denarnica edini njegov del, ki ostane na površju zemlje. Če je polna, se zanjo kolje vsa žlahta, če je prazna, pa sožitje v žlahti še naprej uspeva.

Šesto poglavje:
GOBEZDALO

Gobezdalo ima človek zato, da z njim lahko gobezda. Pri gobezdanju je moški spol udeležen z 0,1 odstotka, ženski spol pa z 99,9 odstotka. Mati narava je ta del človekovega telesa montirala v spodnji del butice, da človek lahko gobezda na čimvišji ravni.

Gobezdalo je sestavljeno iz več delov. Zunanji del se imenuje gobec. To ime izvira od gobezdanja, kot npr.: razbil ti bom gobec, mahnil te bom po gobcu, drži gobec in podobno. Tisti, ki tako gobezdajo, tudi menijo, da je gobec strateško zelo ranljivo področje, kar potrjuje dejstvo, da se to v resnici dogaja po oštarijah, na vseh vrstah veselja in v drugih podobnih primerih.

Notranji del gobezdala je bolj zapleten. Sestavljen je iz nekakšne luknje, v kateri je najvažnejši gobezdalni organ — jezik. To je izredno gibčna mišica, ki jo moramo, da se zaradi gobezdanja ne bi vnela, hladiti s slino, ki izvira kar pod njo.

Razsežnosti jezika do sedaj znanstveniki vsaj pri ženskem spolu še niso ugotovili. Zatrjujejo samo to, da na svetu ni orožja, ki bi bilo močnejše od ženskega jezika.

Osnovna surovina za gobezdanje je sapa. Rudnik sapa je v pljučnem mehu v tako imenovanem prsnem košu. Med prsnim košem in košem za seno je velika razlika, toda o tem pozneje.

Tako kot je treba predelati železovo rudo do končnega izdelka, je treba predelati tudi sapa, da pride lahko do gobezdanja. Sapa najprej pride do glasilk, ki jo spreminijo v renčanje. To je polizdelek gobezdanja. V končni izdelek ga spremeni šele jezik, ki renčanje seseklja na drobne koščke, ki jim pravimo besede. Ti koščki potem kot krogle iz mitraljeza letijo človeku iz gobca in gobezdanje je popolno.

Računalnik, ki uravnava obračanje jezika, je v človekovi pameti, vendar so zveze pri človeku ženskega spola največkrat prekinjene in jezik tolče po svoje. To je velika tragedija za človeštvo, večja kakor vesoljni potop.

Prihodnjic: REVMAIZEM

Pomladanska kronika

*Vsa narava srečno vriska;
spet pomlad k nam pritiska.
Konec zdaj bo zmrzovanja,
dolgih gat in sklepitanja.*

*To vremensko oznanilo
je občanom sporočilo:
„Več ne bo težav s kurjavo,
z jajci in pa zelenjavo.“*

*So pa tudi še težave,
ki prav resne so narave.
Jezni praskamo po strunah,
ker kofeta ni v štacunah.*

*Z mesom prav grdo ravnaajo,
ker ga nam premalo dajo.
Z dinarčki je viža ista,
saj smo suhi kakor glista.*

*Tudi birti zdaj sivijo,
ker več gostov ne dobijo.
Zlati časi so minili,
ko smo ga brezskrbno pili.*

*Vsekalo je kakor grom:
„Spet se je podražil štrom!“
Števci se drago vrtijo
in življenje nam grenijo.*

*V grlih nas strašansko stiska,
ker inflacija pritiska.
Cene strašno gor drvijo,
da se nam oči solzijo.*

*Pa bodimo kar veseli,
vse to bomo preboleli.
In če pamet nam ne laže,
nič nam hudega ne kaže.*

1982 Pile

V IMENU KOLEKTIVA

— Opozarjam vas, da sem samo jaz pooblaščen dajati izjave o odnosih v kolektivu

Pomesti najprej pred svojim pragom!

Letošnje leto je, deset let po prvi mednarodni konferenci o varstvu okolja v Stockholmu, zopet posvečeno temu težko rešljivemu in še vse preveč podcenjevanemu problemu modernega človeštva.

V svoji dolgi zgodovini, ko se je počasi vzpenjal na vodilno mesto vsega živega na tem planetu, se je človek srečeval z mnogimi vidnimi in nevidnimi sovražniki, ki jih je s svojo naravno prilagodljivostjo, iznajdljivostjo in inteligenco vedno premagoval. Pri tem si je pomagal z razvijanjem tehnologije dela in izdelkov pa z neprecenljivimi bogastvi, ki mu jih je nudil planet, na katerem živi.

Bolj ko je človek posegal po bogastvih v globini zemlje in morja, se zavzemal in poseljeval njene zelene površine, bolj je postajalo jasno, da je planet majhen in njegova bogastva končna. Zaloge hrane, energije in zraka zadostujejo le za določeno število ljudi na določeni stopnji razvoja. In ne le to. Človek ni neodvisen, ampak je usodno povezan z vsem rastlin-

stvom in živalstvom na zemlji v strnjeno ekološko verigo, v kateri lahko že en manjkajoči člen povzroči katastrofo. Nekateri teh členov je človek v svoji nenehni težnji po razvoju tehnike in čim večji proizvodnji materialnih dobrin že resno načel. Tako se je znašel pred resnim sovražnikom, ki ga bo verjetno zelo težko premagati, saj je plod njegovega lastnega razvoja in ustvarjenih potreb.

Onesnažena atmosfera, tekoče, podtalne vode in morja ter vse manj gozdov, ki so pljuča zemlje, to so problemi, ki jih mora reševati človeštvo globalno in takoj. Žal pa je svet s svojo politično in interesno razdelitvijo tako razkosan in sprt, da (namesto da bi reševal te probleme) povzroča še en ekološki problem: vojne in kopičenje klasičnega, atomskega in biološkega orožja.

Če pustimo globalne ekološke probleme, ki naj bi jih reševali na mednarodni ravni, lahko ugotovljamo, da je veliko tudi takih, na katere imamo vpliv sami. Pravilno ravnanje in zavestna skrb za čisto in zdravo

okolje v našem lastnem dosegu je že prispevek, resda le kaplja v morje, vendar pa se moramo vedno zavedati, da bi problemov ne bilo, če bi tako ravnali vsi. Že najbolj enostaven začetek je pravilno shranjevanje odpadkov in ponovno izkoriščanje odpadnih surovin. Tudi v naših delovnih organizacijah proizvajamo veliko odpadnih snovi in nemalokrat so te strupene in škodljive za okolje. In kako ravnamo z njimi? Največkrat malomarno, požvižgamo se na predpise in na lastno vest. Potem pa se sprašujemo, odkod poginule ribe v potokih, zakaj vse manj divjadi v gozdovih in manj ptičjega petja okoli naših bivališč.

Vedno več nas je na tem malem planetu, zato se moramo učiti, pa naj se sliši še tako nenavadno, živeti sami s seboj in z vsem živim okoli nas. Prenehati moramo odpuščati sami sebi male grehe in onesnaževati naravo, pri tem pa misliti: „Saj to se nič ne pozna.“ Onesnaževanje narave je vsota vseh takih malomarnosti in svet, ki ga bomo pustili potomcem, bo

odraz našega mišljenja in naših dejanj. Zato se moramo dobesedno ravnati po starem pregovoru, ki pravi: „Pometaj najprej pred svojim pragom!“

O tem govori tudi sklepna deklaracija z zasedanja posebne pomena OZN za varstvo okolja (bila je letos v Nairobiju), ki poziva vse vlade in narode sveta, naj „skupno in posamično prevzamejo svojo zgodovinsko odgovornost za to, da bi naš mali planet prešel v roke prihodnjih rodov z razmerami, ki bi zagotavljale človeka vredno življenje za vse.“

N. S.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO —
pričakujemo novice in
prispevke tudi
iz vašega
kraja!

JOŽE ŠEŠKO

Pred 40. leti se je končala življenjska pot narodnega heroja Jožeta Šeška.

Rodil se je 4. decembra 1908 v Slovenski vasi pri Stari cerkvi. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je doštudiral slavistiko. Kot profesor je imel neprestane težave, ker so ga oblasti preganjale zaradi njegovega prepričanja. Sekretar okrožnega komiteta Kočevje je postal že mnogo let pred vojno, po letu 1940 pa je skrbel tudi za delo in razvoj celice v Ribnici. On je tisti, ki je v Ribniški dolini, Sodražici in Loškem potoku prvi organiziral odpor proti okupatorju in bil v tem delu do svoje smrti vodilni aktivist.

Leta 1941 je kot ilegalce, ki so ga Italijani iskali od prvih dni okupacije, preživel mnogo časa v naših krajih, kjer je organiziral partijo, OF in partizansko četo. V tem času se je več dni in tedno zadrževal v Ribnici pri Pokovcu, Pirkoviču, Debeljaku in Miheliču, pri Kersniču v Hrovači, pri Hrenu v Dolenji vasi, v mlhu v Podstenah, pri Jerebu in pri Fajdigi v Sodražici ter pri Vrtačniku v Loškem potoku in drugje. Danes je težko razumeti, kako hrabre so bile družine, ki so se tedaj upale sprejeti ilegalca.

Pri Janezu Nosanu v Gorenji vasi, ki je bil tudi član občinskega odbora OF, je bil skoraj ves mesec januar. Tu je Šeško spal, jedel in sprejemal ljudi, ki so k njemu tajno prihajali od povsod. Janez je bil eden redkih in vidnih krščanskih fantov, ki so v OF aktivno delali. Šeško je to zelo cenil. Na Janeza so iz klerikalnega vodstva neprestano zaman pritiskali, da bi opustil svoje delovanje. Niti slutili pa niso, da ima prav tedaj v gosteh vodilnega partijca kočevskega okrožja.

Šeško je tiste dni rad sodeloval tudi pri manj pomembnih sestankih, kamor smo ga večkrat vabili. Nekoč je šel zvečer v Dolenje Laze, kjer smo pri Dejakovih stali ob peči na klopih, se sklanjali nad toplo peč, tiščali glave skupaj in v temi šepetali. Tak je bil tedaj vaški sestanek OF. Ob drugi priliki je pokazal svojo prisebnost, ko je šel v mraku na Mlako k čevljarju Primšarju v malo delavnico. Šel sem 20 korakov pred njim kot predhodnica in kakor da se ne pozna. Sredi Gorenje vasi nama pride od trga naproti velika, čez vso cesto segajoča italijanska bojna patrola v čeladah. Izenada mi z lučjo posvetijo v

obraz, da sem skoraj otrpnil od strahu. Previdno sem se ognil in nato škilil nazaj, kaj bo s Šeškom. On pa ni niti trenil, mahal jo je naravnost v luč, da se je morala patrola razdvojiti in ga pustiti skozi.

To omenjam podrobneje, ker je to bilo v januarju 1942, ko je bil zadnjikrat na ribniškem koncu okrožja. Nato se je premaknil južno od Kočevja, kjer je bil ves februar, ves mesec marec in april pa je stanoval v Konca vasi pri Stari cerkvi.

Iz tega svojega zadnjega oporišča je le še enkrat prišel v Veliko goro k tedanjemu partizanskemu bataljonu in se takoj vrnil nazaj v Konca vas. Tu je dal v kleti hiše Jošta Melhiorja, člana okrožnega odbora OF, graditi bunker za tiskarno in za druge potrebe.

Zadnje sejo okrožnega komiteja je vodil okoli 25. aprila v mali hiši, prvi od pokopališča. V nedeljo, 26. aprila, je imel zadnje sejo okrožnega odbora OF. Po tej seji so ga tovariši opozarjali, da je že predolgo na enem kraju. Obljubil je, da bo šel čez nekaj dni v Klinjo vas. Sam ni slutil nobene nevarnosti. Čakal je na partizansko patrolo iz Velike gore, ki naj bi prinesla radijsko postajo.

V torek, 28. aprila, zgodaj zjutraj so Italijani med streljanjem obkolili Konca vas. Šeško

se je z Joštom Melhiorjem in njegovim sodelavcem Antlogo Jožetom umaknil v bunker v kleti hiše, katero je imel najeto Jošt. Italijani v hiši trikrat niso našli ničesar. Tedaj je izdajalka, ki je bila z Italijani, le vztrajala: „Ta klet je bila prej večja“, nakar so ponovno kopali in našli v bunkerju Šeška in ona dva.

Tik predno so jih odkrili, ko je Šeško že videl, da so izgubljeni, je kot zadnje, kar je ukrenil, zašepetal Joštu: „Ti z Antlogo si tu doma, jaz pa sem se zaradi streljanja malo prej zatekel k vama, čeprav se ne poznamo. Zaradi strahu pred streljanjem smo se tu skrili.“ Ta zagovor so potem vsi trije ponavljali in s tem rešili smrti Jošta in Antlogo. Zadnje, kar je torej Šeško ukrenil, je bilo, da je pomagal rešiti tovariše smrti. Sebe ni mogel rešiti. Vse tri so odpeljali v Kočevje. Šeška so 30. aprila vsega zdelanega, pretepenega in uklenjenega z vlakom peljali v Ljubljano. Zadnjikrat se je

Štafeta mladosti, simbol jugoslovanske enotnosti in bratstva in svojevrstna iskrena zaobljuba zvestobe Titu in Titovi poti, se je na poti po ribniški občini letos ustavila v Dolenji vasi, Ribnici, Sodražici, obiskala pa je tudi nekatere delovne kolektivne v Ribnici. Osrednja svečanost ob prisotnosti izredno velikega števila mladih in odraslih, je bila v Ribnici pred domom JLA.

peljal mimo Ribnice, ki mu je ostala velik dolžnik. Samo nekaj dni zatem 1. maja, so partizani začeli osvobajati ozemlje ob Kolpi. Prvo slovensko osvobodeno ozemlje leta 1942 je bilo v Šeškovem okrožju. On je vedel, da se bo to zgodilo, dočakal pa več ni.

V Ljubljani Italijani od Šeška niso mogli izvedeti ničesar. Očitno so kmalu obupali, saj so uvideli, da jim ne bo nič koristil, da torej ne bo nič izdal, čeprav je kot visok funkcionar veliko vedel. Ustrelili so ga 11. maja v Gramozni jami.

Po Šeškovi aretaciji je bilo konec okrožnega komiteja, okrožnega odbora OF in okrožja samega. Vse zveze navzgor v organizaciji so bile pretrgane. V Kočevju in v Ribnici so aktivisti nadaljevali delo samostojno brez rednih direktiv, kakor so se pač znašli. Kočevsko okrožje ni bilo med vojno nikdar več obnovljeno v istem obsegu. Obnovilo se je kočevsko okrožje brez Ribnice, za Ribnico pa je bilo pozneje, po italijanski ofenzivi, postavljeno samostojno ribniško oziroma ribniško-lasko okrožje, ki so ga vodili tisti aktivisti, ki jih je vzgajal pokojni Šeško.

Jože Šeško je bil zaveden Slovenec, čeprav je bila njegova mati kočevskega rodu. V illegalnem delu je bil vedno zelo delaven, pogumen in odločen. Na sestankih je bil strog, da smo ga vsi z velikim spoštovanjem poslušali. Predvsem pa je treba poudariti, da je bil osebno izredno skromen, skoraj preskromen. Po vojni bi on, če bi bil še živ, težko prenesl zapravljivost in razkošje, ki se je mnogokje razpaslo.

Naj teh nekaj vrstic o zadnjih tednih njegovega življenja oživi spomin na njegovo delo in žrtev.

MATIJA MALEŽIČ-CIRIL

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica — Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov — Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelec, Alojzija Zakrajšek in Franc Železnik (tehnični urednik) — Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861-090, 861-091) — Grafična priprava: DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.